

★A★S★D★

OBSAH 5. ČÍSLA 13. ROČNÍKU - 1981

Bůh ospravedlňuje hříšníka
Rozumná žena
Věřím v Ducha svatého
Útěcha zarmouceným
... a proto jí důvěřujeme
Kafarnaum — Ježísovo město
Výživa a med
Jak se tichý naposledy ztišil
Měj ho stále ráda
Muž, který nechtěl zrezivět
My Tě, Pane, známe
Zpívejme Hospodinu
Neztrácejte odvahu

ZNAMENÍ DOBY

V ČINENÍ DOBRÉHO NEOCHABUJME

Kresťanská viera vyžaduje od Kristových nasledovníkov vysokú mravnú a spoločenskú úroveň, stanovenú Kristovým príkladom. Nebolo vôbec ľahké žiť v ľudskom spoločenstve jeho doby. V jednom zo svojich prvých verejných vystúpení predstavil náš Spasiteľ svoje poslanie slovami: „Duch Pánov je nado mnou; lebo ma pomazal zvestovať chudobným evanjelium, uzdravovať skrúsených srdcom, poslať ma hlásať zajatým prepustenie a slepým navrátenie zraku, utlačaným oslobodenie a zvestovať vzácny rok Pánov“ (Luk 4,18.19). V celom svojom ďalšom živote slovom i činom dokazoval, že sa ho dotýka každá bolesť a nespravodlivosť páchaná na ľuďoch tohto sveta. Nerobil rozdiel medzi národnosťou, postavením, či náboženským vyznaním. Boril každú ľudskú priehradu a svojím životom predstavil ideál, ktorý nepripúšťa žiadne rozdiely v základnom prístupe k človeku. Podľa neho sú si všetci ľudia pred Bohom rovní ako deti jedného Otca a navzájom si majú byť bratmi a sestrami.

Pravý kresťan bude teda prejavovať bratskú lásku a dobrotu voči všetkým ľuďom. Kristova láska a úcta k blížnemu usmerňujú všetko jeho konanie. Cirkvi, ako spoločenstvo nasledovníkov Ježiša Krista, nevyhľadáva žiadnu pozemskú moc a nezaujíma mocenské postavenie, lebo by tým zapierala svoju vlastnú podstatu. Kresťania nie sú tu preto, aby vládli, ale aby slúžili a zachraňovali. Koho uchvátili Kristove slová, jeho láska, zmierujúca oboj a jeho víťazstvo, tomu nemôže byť cudzia a ľahostajná ani jedna ľudská bolesť a páchaná krivda. Ježišova láska nás nielen posilňuje a potešuje, ale priamo núti a vyznačuje nám cestu k skutkom milosrdenstva a lásky. On prišiel, aby ľudí oslobodil od všetkého, čo ich spútava, podmaňuje a strháva do záhuby. Aj našou povinnosťou je mierniť utrpenie a biedu sveta, zaujať dôstojné miesto v prostredí a spoločnosti, v ktorej žijeme a čestne plniť poslanie, ktoré nám ukladá nasledovanie príkladu i spôsobu života nášho Pána.

V čase, keď 65 % ľudskej populácie trpí podvýživou a okolo 20 tisíc ľudí denne umiera hladom, nemôžeme zostať k týmto otrasným skutočnostiam ľahostajní a nečinní. V súčasnej dobe búrlivého rozmachu vedy a techniky, kedy sa vynakladajú nepredstaviteľné prostriedky na horúčkavé zbrojenie, mocné monopoly stále viac ožobracujú národy, právo je na strane bohatcov, kvitne úplatkárstvo, niektoré triedy alebo rasy majú privilegované postavenie nad ostatnými a moc je v rukách menšiny. Stále hrozivejším sa stáva nebezpečenie vzplanutia svetového konfliktu, ktorý hrozí totálnou skazou ľudskej civilizácie v jedinom ničivom požiari nukleárnej katastrofy. Ako tomu všetkému čeliť?

Kristovo náboženstvo nespočíva v hrdinských

skutkoch a veľkých slovách, ale je činorodé a účinné. Neuspáva. Jeho základom je láska k Bohu a láska k blížnemu. Je zdrojom, z ktorého prúdi dobrota, vernosť a sebaovládanie až po sebaobetovanie. Láska, rozplývajúca sa v slovách a snažiac sa jedným objatím zahrnúť všetkých, nie je schopná pomôcť nikomu a nikoho sa vlastne netýka. Náboženstvo, ktoré nie je praktické, nie je ani pravé. Skutočným človekom je ten, kto obetuje vlastný záujem pre blaho iných a v nesebeckom úsilí prejaví ochotu slúžiť a pomôcť celkom konkrétnemu človeku, predovšetkým vo svojom najbližšom okolí. Oprávdivým činom bezodkladnej pomoci blížnemu v prostredí kde žijeme, prejavíme najlepšie našim skutočným záujmom o nápravu ľudských vecí a vzťahov. Snaha byť iným na požehnanie okrem toho odmení požehnaním aj nás samých. Taký je Boží plán pre život. V tom je najvyššia pocta, najväčšia radosť, akú Boh ľuďom môže dať. Vedomie dobre vykonaného činu je jedným z najlepších liekov pre nemocné telo i dušu. Ak je myseľ spokojná a šťastná po dobre vykonanej povinnosti, ktorá prináša uspokojenie, naplní to celú bytosť novým elánom a radostným životom. Kto je takto zapojený do služby lásky blížnym, je naplnený zmyslu ľudského života a svojmu Stvoriteľovi najbližšie.

Život pôjde ďalej aj bez nášho pričinenia; bieda a utrpenie ľudstva sa našou účasťou na ich odstránení oveľa nezmenší. Ale v našom osobnom živote má jeden, alebo druhý postoj ďalekosiahle dôsledky. Naša účasť v Božom projekte záchrany ľudského rodu podľa Ježišovho príkladu a príkazu môže sa stať i dnes nepatrným začiatkom lavínovitého pohybu, ktorý láme priehradu sebeckého záujmu a strháva múry storakým nepriateľstvom rozdeleného ľudstva.

V plnení Božích požiadaviek je prekypujúca sila, ktorá prináša pokoj a dobrú vôľu medzi ľuďmi. Keby učenie obsiahnuté v Božom slove malo rozhodujúci vplyv na život každého muža a každej ženy, keby sa jeho mocí podriadila naša myseľ i srdce, zmizlo by zlo, ktoré bujnie v živote národov i v medziľudských vzťahoch. Z každej rodiny by vychádzal vplyv posilňujúci a obohacujúci duchovné zrenie ľudí a stupňoval by ich mravnú silu. Tým by bola pripravená priaznivá pôda pre plný rozvoj blaha národov i jednotlivcov.

Na horizontálnej rovine, kde ako kresťania stojíme roztrúsené uprostred ľudského spoločenstva, chceme preto pôsobiť predovšetkým v okruhu svojho vplyvu a možnosti v duchu Kristovej lásky. Pohľadom plným nádeje a rukou viery chceme vždy znova prijímať silu „z hora od Otca svetiel“, od ktorého pochádza každý „dobrý údel a dokonalý dar“, aby sme mohli naplniť výzvu Božieho slova: „v činení dobrého neochabujme!“

Vladimír KOHŮT

Následující kázání přednesl kníže viktoriánských kazatelů Ch. H. Spurgeon. Od roku 1894 bylo toto kázání přetiskováno v mnoha knihách. Jsme přesvědčeni, že biblické poselství neztratilo ani téměř po sto letech nic ze své krásy a aktuálnosti.

Dnešní poselství je určeno vám. Můžete jej najít v epištole k Římanům 4,5: „Kdo se nevykazuje skutky, ale věří v toho, který dává spravedlnost bezbožnému, tomu se jeho víra počítá za spravedlnost.“

Povšimněte si zvláště slov: „...toho, který dává spravedlnost bezbožnému.“ Pro mě tato slova znějí přímo úchvatně. Bůh ospravedlňuje bezbožného, hříšného člověka.

Nepřekvapuje vás takový výrok v bibli? Slyšel jsem, že lidé, kteří nemají rádi biblické učení o Kristově kříži, citují tento výrok jako námitku proti Bohu — Bůh zachraňuje špatné lidi, přijímá ty nejhorší z nejhorších. Povšimněte si, že Písmo přijímá tuto námitku a naplno ji opakuje. Ústy svého služebníka Pavla, působením svého svatého Ducha si Bůh sám dává přívlástek „ten, kdo ospravedlňuje bezbožné“. Dává spravedlnost těm, kdo nejsou spravedliví. Odpouští lidem, kteří si to nezaslouží. Mysleli jste si, že spasení je jen pro dobré lidi, že Boží milost platí jen pro čisté a svaté, kteří nehřeší? Snad si myslíte, že vás Bůh odmění, když budete dobří. Nebo si možná myslíte, že nemáte žádné zásluhy, a proto snad nemůžete obdržet jeho přízeň. Předpokládám, že vás překvapuje uvedený výrok Písma. Vůbec se vám nedivím, že vás to překvapuje. I když důvěrně znám velkou Boží milost, nepřestávám ji obdivovat. Jak překvapivě to zní, jak je možné, že svatý Bůh ospravedlňuje nesvatého člověka?

Podle úvah svého vlastního srdce hovoříme vždy o své vlastní dobrotě a svých vlastních zásluhách. Jsme skálopevně přesvědčeni, že nejdříve v nás musí být něco dobrého, aby si nás Bůh povšíml. Ale Bůh, který vidí všechno naše předstírání, ví, že v nás není naprosto nic dobrého. Nechal napsat: „Nikdo není spravedlivý, není ani jeden“ (Řím 3,10). On ví, že naše lidská předstíraná bezúhonnost a dobrota je „jako poskvrněný šat“ (Iz 64,6). Pán Ježíš nepřišel na svět, aby hledal mezi lidmi dobrotu a bezúhonnost, ale naopak proto, aby dal spravedlnost lidem, kteří ji nevlastní. Nepřišel proto, že jsme dobří, ale proto, že z nás chce udělat dobré lidi. On ospravedlňuje bezbožné.

BŮH ospravedlňuje hříšníka

CHARLES H. SPURGEON

Každý čestný právník se snaží u soudu hájit případ nevinného člověka a ospravedlnit jej od falešných obvinění. Každý právník má za úkol ospravedlnit nevinnou stranu. Člověk nemá právo ani moc skutečně ospravedlnit viníka. Tento zázrak může udělat pouze Bůh. Nekonečně spravedlivý Vládce ví, že na zemi není ani jediný naprosto bezúhonný člověk, který by konal jenom dobro a nedopustil se žádného hříchu. A přesto pro svou velkou a nekonečnou lásku bere na sebe úkol ospravedlňovat lidi špatné a hříšné.

Pán Ježíš přišel na tuto zemi, aby zachránil hříšníka. To by mělo nejvíce udivovat právě ty, kdo přijali nabízené spasení. Stále si uvědomuji, co to znamená pro mne. To nepřekvapivější sdělení, které jsem kdy slyšel, zní: „Bůh je ochoten ospravedlnit i mne.“ Cítím, že jsem pouze hromádka nedostatků, porušeností a hříchů. Odloučil jsem se od všemocné lásky. Já ovšem také vím a mám naprostou jistotu, že jsem ospravedlněn vírou v Ježíše Krista. Bůh se na mne dívá, jako bych byl naprosto spravedlivý. Učinil mne svým dědicem a spoludědicem Pána Ježíše. Přirozeně se musím zařadit mezi největší hříšníky. I když si nezasloužím vůbec nic, on se mnou jedná, jako bych měl mnoho zásluh. Miluje mě, jako bych byl vždycky opravdově zbožný, i když jsem byl bezbožný. Koho by to nepřekvapilo? Vděčnost za takovou nezaslouženou milost je oblečena do šatů obdivu.

A nyní, když obdivujeme Boží milost, dobře si povšimněme na základě Písma svatého, jakým způsobem může tato milost působit v mém i ve tvém životě. Jestliže Bůh ospravedlňuje bezbožného, může ospravedlnit také tebe. Nepatříš snad do kategorie bezbožných? Jestliže nejsi plně obrácen, pak tento popis o tobě platí beze zbytků.

Žil jsi bez Boha, byl jsi pravým opakem zbožného člověka. Jedním slovem, byl jsi a stále zůstáváš bezbožný. Možná, že ses ani nezúčastňoval společných shromáždění, možná, že jsi přehlížel Boha, jeho den odpočinku a jeho Slovo. To jsou rysy bezbožnosti. Snad jsi dospěl k ještě smutnějšímu stavu. Začal jsi pochybovat o Boží existenci a své pochyby jsi vyjadřoval nahlas. Žil jsi na této krásné zemi plné stop Boží přítomnosti, ale zavíral jsi oči před jasnými projevy Boží moci. Žil jsi tak, jako kdyby Bůh neexistoval. A po pravdě, byl bys velmi rád, kdybys mohl sám sobě přesvědčivě dokázat, že Boha vůbec není.

Možná, že jsi člověk úplně jiného druhu. Pravidelně se zúčastňuješ náboženských shromáždění. Tvoje náboženství je však jen vnější formou. K ničemu náboženskému jsi opravdově nepřiložil srdce. Po pravdě, jsi bezbožný. I když chodíš do shromáždění věřících lidí, ještě nikdy ses osobně nesetkal s Bohem. Snad jsi zpíval chvalozpěvy, třeba jako člen pěveckého sboru, ale tvoje srdce nikdy neoslavovalo Pána. Tvůj život nikdy nerespektoval Boží příkázání. V tomto případě i ty patříš k lidem, kterým je určeno poselství bible: „Bůh ospravedlňuje bezbožné.“ Je to něco úžasného, ale naštěstí také něco, čeho můžeš dosáhnout i ty. Potřebuješ ospravedlnění? Nebo snad ne? Velmi si přeji, abys je přijal. Jsi-li citlivý, uvidíš úžasnou Boží milost, která působí i v životě takového člověka, jakým jsi ty. Řekneš si, Bůh ospravedlňuje bezbožného, proč bych tedy neměl být ospravedlněn já? Proč ne hned?

Dobře si povšimněte, že tomu tak musí být. Boží spasení je určeno pro lidi, kteří si je nezaslouží. Je to velmi rozumné, že v bibli je takový výrok, protože ospravedlnění potřebují právě ti, kdo se nemohou vykázat svou vlast-

ní bezúhonností. Je-li někdo z vás dokonalý a bezúhonný před Bohem, pak jistě netouží po žádném ospravedlnění. Takoví lidé mají pocit, že dokonale plní své povinnosti, a Pán Bůh by jim měl být za to vděčný. K čemu by jim byl Spasitel a jeho milost, k čemu ospravedlnění?

Jestliže se někdo z vás žíví podobnými myšlenkami, poslouchajte mne ještě chvíli. To, že jste ztraceni, je stejně jisté, jako to, že dnes žijete. Ty samospravedlivý člověče, který se vykazuješ a chlubíš spravedlností svých zásluh, buď oklamáváš sám sebe, nebo jsi oklamáván. Bible nelže, když říká naprosto otevřeně: „Nikdo není spravedlivý, není ani jeden“ (Řím 3,10). Neznám evangelium, které bych mohl kázat samospravedlivým lidem. Pán Ježíš nepřišel, aby volal spravedlivé ke spasení, a já také nechci dělat něco, co nedělal on. A ostatně, kdybych takové lidi volal ke spasení, stejně by nepřišli, a proto je to zbytečné. Ne, raději tě žádám, abys prohlížel svou spravedlnost tak dlouho, až si uvědomíš, jak je klamná. Nemá ani poloviční hodnotu pavučiny. Zanech ji. Věř, že ospravedlnění mohou být jen takoví lidé, kteří se nehoní svou vlastní spravedlností, uvědomují si, že se s nimi něco musí stát, aby se mohli postavit v den soudu před Boží trůn. Spolehej na Boha a on udělá všechno, co je třeba. Nekonečná moudrost nedělá nic, co není potřebné. Pán Ježíš nedělal nikdy nic zbytečného. Ospravedlňovat bezúhonné, to není Boží činnost. To by bylo nesmyslné. Ovšem ospravedlňovat bezbožné, to je práce, kterou koná nekonečná láska a milost. Ospravedlnění bezbožného, to je zázrak hodný Boha.

Přemýšlej. Kdyby byl na světě lékař, který by znal jistý a bezpečný lék na každou nemoc, kam by takového lékaře poslali? Mezi lidi naprosto zdravé? Mám za to, že ne. Kdyby jej poslali mezi samé zdravé lidi, měl by jistě pocit, že je na nesprávném místě, neměl by co dělat. „Lékaře nepotřebují zdraví, ale nemocní“ (Mat 2, 17). Stejně jasné je i to, že velké dary milosti a spasení jsou určeny pro lidi duchovně nemocné. Nemají cenu pro lidi, kteří se cítí zdraví. Jestliže si uvědomuješ svou duchovní nemoc, pak věř, že právě kvůli tobě přišel na svět velký Lékař. Jestliže tě ničí pomyšlení na tvé hříchy, pak právě pro tebe platí plán spasení. Když Bůh připravoval plán spasení, myslel na hříšníky.

Představme si štědrého člověka, který se rozhodne, že odpustí svým dlužníkům jejich dluhy. Jeho rozhodnutí se jistě vztahuje pouze na ty, kdo mu něco dluží. Někdo mu dluží 1000 liber, jiný pouze 50. Každému bude odpuštěno pouze to, co skutečně dluží. Ani ten nejštědřejší člověk nemůže odpouštět lidem, kteří mu nic nedluží. Podobně odpouštět tam, kde není žádný hřích, to není ani v možnostech všemohoucnosti. Odpuštění však může

platit pro tvé hříchy. Má smysl pro toho, kdo se provinil.

Myslíš, že jsi ztracen v důsledku svých hříchů? Naopak, to je důvod, proč můžeš být spasen. Právě proto, že si uvědomuješ svou hříšnost, můžeš věřit, že Boží milost působí pro takové lidi, jako jsi ty. Pán Ježíš hledal a zachraňoval to, co zahynulo. Zemřel, a vydobyl smíření pro skutečné hříšníky. Rád se přidám k lidem, kteří si nepohrávají se slovy a nenazývají se „ubohými hříšníky“ jen z falešné a předstírané pokory. Rád bych hovořil třeba i celou noc s lidmi, kteří jsou opravdu přesvědčeni o svém skutečném stavu. Boží milost před takovými lidmi nikdy nezavírá dveře, ani v pracovních dnech, ani o nedělích. Pán Ježíš nezemřel za předstírané hříchy, jeho krev tekla proto, aby očistila naši skutečnou špinu, kterou nic jiného nemůže očistit. Špinaví hříšníci, to jsou právě ti lidé, které chce Pán Ježíš očistit.

Jistý kazatel kázal na text Luk 3,9. „Sekera už je na kořeni stromů; a každý strom, který nenese dobré ovoce, bude vyřazen a hozen do ohně.“ Hovořil tak, že mu jeden z posluchačů po kázání řekl: „Měl jsem dojem, že mluvíte ke zločincům. Tohle vaše kázání by se spíše hodilo do okresní věznice.“

„To ne,“ odpověděl kazatel. „Kdybych měl možnost kázat v okresní věznici, určitě bych kázal na text 1 Tim 1,15. „Věrohodné je to slovo, a zaslouží si plného souhlasu: Kristus Ježíš přišel na svět, aby zachránil hříšníky. Já k nim patřím na prvním místě. Taková je pravda.“ Zákon Boží svědčí proti samospravedlivým, má pokořit jejich pýchu. Evangelium je určeno ztraceným, má jim přinést nádej.“

Jestliže nejsi ztracen, k čemu by ti byl Spasitel? Hledá snad pastýř ovci, která se nikdy neoddělila od stáda, nikdy nezaběhla? Proč by hospodyně zametala dům a hledala minci, která nikdy neopustila její peněženku? Léky jsou určeny nemocným, vzkříšení má smysl pro mrtvé. Odpuštění je pro provinilé, osvobození pro porobené, uzdravení očí pro slepé. Jaký smysl by měl Spasitel, jeho smrt na kříži a poselství o odpuštění, kdyby se člověk ničím neprovinil a nezasloužil odsouzení? Hříšníci jsou důvodem existence evangelia. Pokud si nezasloužíš vůbec nic, nebo zasluhuješ pouze odsouzení a trest, pak jsi přesně ten typ člověka, kterému je určeno evangelium, pro koho bylo vytvořeno a komu má být hlášáno. Bůh ospravedlňuje bezbožné.

Chtěl bych, aby to bylo naprosto jasné. Doufám, že se mi to podařilo. Ale přesto, jakkoli může být něco prosté a jasné, pouze Bůh může způsobit, že to člověk takto vidí a chápe. Předně, probuzenému člověku to zní příliš úžasně, že spasení je opravdu určeno hříšným a ztraceným. Přirozeně si myslí, že spasení dostane, až bude činit pokání. Většinou totiž zapo-

míná, že pokání je už součástí spasení. Říká si: Předně musím být takový a onaký. To je pravda. Ale to, že se „takovým a onakým“ stane, to už je výsledek spasení. Spasení však musí obdržet dříve, než se v jeho životě projeví výsledky. Ve skutečnosti spasení dostává tehdy, když si zaslouží pouze ono ubohé a osklivé označení — bezbožník.

Přesto chci zdůraznit všem, kdo nemají v sobě a na sobě nic dobrého — kdo se obávají, že nemají ani žádné dobré sklony a pocity, nic, co by je mohlo u Boha doporučit — aby pevně věřili, že náš milostivý Bůh může a chce je přijmout bez jakéhokoliv doporučení. Chce jim odpustit ne proto, že by byli dobří, ale proto, že on je dobrý. Nesvítil snad jeho slunce na dobré stejně tak, jako na zlé? Nedává úrodu, déšť a sluneční svit v pravý čas i těm nejhorším lidem? I Sodoma dostala sluneční svit a Gomora osvěžující rosu. Boží nesmírná milost přesahuje moje i tvoje představy. Tak jako je nebe vzdáleno od země, tak Boží myšlení přesahuje myšlení lidí. On může plně odpustit. Kristus přišel, aby zachránil hříšníky.

Nesnažte se předvádět své dobré skutky, dodávat si lesku a dělat ze sebe něco jiného, než ve skutečnosti jste. Pojdte prostě takoví, jací jste, k tomu, který ospravedlňuje hříšné. Jistý malíř před mnoha lety maloval obraz městské čtvrti, ve které bydlel. Chtěl na obraze namalovat také známé postavy města. Všichni lidé ve městě znali roztrhaného a špinavého metaře ulic. Malíř se rozhodl, že ho také namaluje na svůj obraz. Pozval jej do svého ateliéru a řekl: „Dobře vám zaplatím, jestliže zítra přijdete do mého ateliéru a dovolíte mi, abych vás namaloval na svůj obraz.“ Příštího dne ráno metař skutečně přišel, ale malíř jej poslal zpátky. Metař se totiž pečlivě umyl, učešal a převlékl do nejlepších šatů, jaké měl. Ztratil pro malíře význam. On potřeboval namalovat metaře, a ne někoho jiného. Podobně i evangelium nás přijme do svých dvoran, pokud přijdeme takoví, jací ve skutečnosti jsme a nebudeme předstírat něco jiného.

Nečekej na to, až se změníš, ale pojd' ke Spasiteli takový, jaký jsi. Pojd' k Pánu Ježíši, ať jsi malomocný, špinavý, nahý, a třeba i s pocitem, že už je všechno ztraceno. Pojd', i když propadáš zoufalství a beznaděje tě tlačí na prsou jako noční můra. Pojd' a požádej Pána Ježíše, aby ospravedlnil dalšího hříšníka. Proč by to neudělal? Pojd', protože Boží milost platí i pro takového člověka, jakým jsi ty. Vyjádřím to slovy Písma, protože bych to nedokázal více zdůraznit vlastními slovy. Bůh si dal sám tak milostivý titul — „ten, kdo ospravedlňuje bezbožného“. On člověka ospravedlní a chová se k němu jako ke spravedlivému. I když je člověk přirozeně hříšný. Není to pro tebe úžasně poselství?

Rozumná žena

Ženy jsou často rozumnější než muži. Proč by neměly být? Stvořitel nerozdělil své dary jednostranně. Byly doby, kdy se vážně myslelo, že je třeba činit rozdíly a podle toho dostala žena přidělenou úlohu v rodině a společnosti. A přece vždy byly ženy, které prorazily předsudky a šly vlastní cestou. Právě jim patří dík, že se tradiční názor na ženu mění. Ženy bývají inteligentnější než jejich muži.

To se dá říci o Abigail a Nabalovi. Bible nám dává nahlédnout do jejich života (1 Sam 25,1-44). Říká otevřeně: „Byla to žena bystrého rozumu a krásné postavy, ale muž byl zatvrzelý a v jednání zlý“ (v. 3). Později ho jeho vlastní žena právem nazývá „bláznivým“, „ničemou“ (v. 25). Ale pozor! Biblická řeč používá naše pojmy, míní však někdy docela něco jiného, než si my představujeme. Nemá to však nic společného se stářím bible. Je to spíše v tom, že jsme se odnaučili určitá slova správně používat. Bible pod slovem „opatrná“ (kral.) „dobrý rozum“ (Dr. Heger) nemíní především to, co se dnes tak cení, žádá a dobře platí. Když David při setkání s Abigail chválí její bystrost, pak používá slova, která vlastně znamenají „důvtip“, „vkus“. Nejpriléhavěji se tu hodí slovo „předvídat“, „tušit“, „rozpoznat“, co je právě v daném okamžiku to rozhodující, životně nezbytné. A právě toto tušení našemu tak moudrému světu schází. Zdá se, jako by moudrost světa byla přímo nepřátelská biblické moudrosti. Příklad toho máme v Nabalovi a Abigail.

Nabal je bohatý na stáda. On už to někdy v životě dotáhl. Proto je všude ve vážnosti! Že je při tom zatvrzelý, hrubý a v jednání zlý, to se mu odpouští, protože umí požádat hody jako nikdo jiný, prostě královské. A může si dovolit i krásnou ženu. Abigail udělala dobrou partii, říkali lidé.

Nyní je slavnost zase přede dveřmi. Nabal sklízí: stříhá ovce. A pak bude slavnost, hostina pro všechny zúčastněné, včetně sousedů. K nim se počítá i David. Nemá to lehké, má-li uživit svých šest set uprchlíků a psanců, nechťejí-li loupit a krást. Proto využívá vhodné příležitosti, stíží ovce. A jelikož svým mužům nikdy nedovolil sáhnout na Nabalův majetek, ba spíše chránil jeho stáda a pastýře před obávanými loupežníky z pouště, očekával právem od Nabala při takové příležitosti nějaký dar za své služby. Zdraví Nabala, přeje pokoj jeho domu a všemu, co má, a slušně prosí o něco z toho, co má Nabal po ruce. Na to se mu dostane hrubého odmítnutí. Nabal Davida neváhá nazvat Saulovým uprchlým otrokem a jeho muži jsou pro něj

potulná sebranka. Rozkřikl se: „Kdo je David? Kdo je to syn Izai?“

To je ovšem rozhodující otázka! To bychom měli vědět. Proto je toto vyprávění pojato do bible. Neznat na ni odpověď, nevědět, že před nás předstupuje ten, s nímž je Bůh, to bible nazývá „bláznovstvím“! To by nikdo neměl přehlédnout a propást. Nabal velmi dobře věděl o rostoucích a klesajících cenách na trhu s vlnou, ale v Božích věcech byl naprosto neznalý. Trojí „Šalom“ (pokoj) posílá Davidových neříká domýšlivému Nabalovi nic. Proto Davida posuzuje ze svého přízemního hlediska a nazývá ho zběhlým otrokem.

Pak se dal do toho, co měl v úmyslu, do hodování. Byl v náladě, opilý (25,36). Pán Ježíš přirovnal jednou budoucí den Boží ke dnům Lotovým před zánikem Sodomy: „Jedli, pili, kupovali, prodávali, sázeli, stavěli ... a nevěděli“ (Luk 17,28). Také Nabal nic nepozoroval. Až příštího rána, když mu jeho žena vyprávěla, co se stalo, se natolik vzrušil, že ho ranila mrtvice: „I zmrtnově v něm srdce jeho, a učiněn jest jako kámen“ (25,38). Tak vždy končí bohatý blázen (Luk 12,20).

Avšak Abigail bude žít, neboť je moudřejší než její muž. Jakmile se doví o odmítnutí Davida, ihned ví, kolik uhodilo a okamžitě jedná. Vrhla se proti valící se pohromě. Bible to nazývá moudrostí a k tomu obrací naši pozornost. Abigail má cit pro to, co je nyní životně důležité. Přirozené, že má strach. Nepronáší před Davidem lidsky moudrou řeč. Je to mluvení ženy v krajní úzkosti, bez ladu a skladu: rozumné i pošetilé, logické i nelogické. Vinu Nabalovu bere na sebe a stejným dechem se prohlašuje za naprosto nevinnou. Staví se před svého manžela a zároveň ho odhaluje jako „ničemu“, „darebáka“, z něhož není žádný užitek, o čemž svědčí i jeho jméno „blázen, bloud“ (25,25). Mluví ve prospěch svůj a svého domu a zároveň s velkou starostí o Davida a jeho budoucnost.

Podstatné je, že vystihla, oč nyní jde. Neztrácí čas, aby se napřed s někým radila. Nepokouší se napřed přemluvit svého manžela. Bezodkladně jde vstříc hrozivému houfu. „Jakmile Abigail uviděla Davida, rychle sesedla s osla, padla před Davidem na tvář a poklonila se k zemi“ (v. 33). A pak splývají z jejích rtů nejen slova lítosti a konejšení, nýbrž i podivuhodná prorocká slova. Nejen o brzkém konci svého „bláznivého“ muže, ale také o Davidově vládě nad celým Izraelem a o tom, že Hospodin vzdělá zase svůj dům. Kdo jiný než Bůh dá Abigail vy-slovit pravdu, kterou sama nehlédala? Teď se jí však chopí oběma rukama:

„Až Hospodin prokáže mému pánu dobro, vzpomeň na svou otrokyni“ (v. 31). Takto promluvil i Iotr na kříži. A ona si přeje jako on náležet jednou zcela tomu, v jehož budoucnost věří. „Kdo je David? Kdo je to syn Izai?“ Tato moudrá žena umí odpovědět jinak než Nabal. On je Bohem povolán a podle židovského obyčeje pomazán za krále — jinými slovy: pomazaný Boží, budoucí panovník.

Nabal má pravdu: David nevypadá jako budoucí panovník, spíše jako náčelník skupiny vyvrhelů a ztroskotanců. Muž Boží je vždy nepatrný, skrytý, také dnes. Počátek a konec našeho vyprávění to jasně ukazuje. Poslední lidské záruky Davidovy budoucnosti mu jsou vzaty. „Samuel zemřel.“ Ten, který k němu přišel s Božím zaslíbením, že bude králem, už není. A Saul dal svou dceru Míkol, ženu Davidovu, jinému (1 Sam 25,44). Spojení Davida se stávajícím královským domem, sňatkem s Míkol, je tímto jednáním přerušeno. Také David je jen člověk, který to těžce nese. V případě Nabala sáhne po meči, aby prosadil své nároky. Nechová se vůbec jako povolaný Boží. „Kdo je David? Kdo je to syn Izai?“ Sám už to neví. A tak mu to musí Abigail připomenout, musí zachytit jeho paži a zabránit mu, když si chce vlastní rukou pomoci: „Až Hospodin učiní mému pánu všechno to dobré, jež ti přislíbil, a pověří tě, abys byl vévodou nad Izraelem, nebudeš mít újmu ani výčitky, můj pane, že jsi zbytečně prolil krev, aby sis pomohl“ (v. 30,31). Abigail stojí za vyvoleným Božím, když je ještě psancem, zavržený a považovaný za nic.

Syn Davidův, Kristus Ježíš, si v podobné situaci posteskl: „Kéž bys poznala aspoň v tento den i to, co je ti ku pokoji!“ (Luk 19,42). Abigail poznala, co slouží ku pokoji, pro ni samotnou, pro Davida, pro Nabala, pro Izraele, ano pro všechny národy. Zopatřila hladovějící ne almužnou, nýbrž tím, co jim náleží. Tím se přiznává k vyvolenému Božímu.

Víš, co slouží k tvému pokoji? Ježíš Kristus říká o svém příchodu: „V tu noc budou dva na loži jednom; jeden bude vzat a druhý opuštěn. Dvě budou mleti spolu; jedna bude vzata, a druhá opuštěna“ (Luk 17,34,35). Právě tak jako Abigail a Nabal, jako moudrá a bláznivá.

Neměř proto svou lidskou moudrost s moudrostí jiného; nermuť se, když jí nemáš příliš mnoho a nepovyšuj se, když jí máš více než jiní. Pravá moudrost spočívá v tom, že rozpoznáš Božího Pomazaného, toho ukřižovaného a vzkříšeného a bezvýhradně se mu oddáš.

Ohlédněme se ještě jednou za Abigail po určitém čase: „Abigail se rychle vypravila; jela na oslu a doprovázelo ji pět jejích dívek. Následovala Davidovy posly a stala se jeho ženou“ (25,42).

J. MARCOLLA

VYZNÁNÍ. KTERÉ ZMĚNILO SVĚT

Apoštolské vyznání na tomto místě potřeby opakuje slovo věřím. „Věřím v jednoho Boha ... Věřím v Pána našeho Ježíše Krista ... Věřím v Ducha svatého...“ Nemá to jen stylistický význam. Jsme upozorňováni na další důležitý aspekt křesťanského učení a víry, na další stránku plánu vykoupění. To, co bude následovat dál, nenavazuje automaticky na předešlé. Vyznání nám připomíná další nezbytný prvek našeho spasení. Otec připravil plán spasení, Syn jej naplnil a Duch svatý uskutečňuje spasení v našich srdcích.

Mnohým dnešním lidem připomíná termín „Duch svatý“ spíše něco magického nebo okultního. Obávám se, že i mnozí křesťané mají nejasné pojetí podstaty a působení Ducha svatého. Na druhé straně se mnohdy setkáváme s velmi smělymi a odvážnými definicemi toho, kdo nám je svou podstatou tak vzdálený, že ho nikdy nebudeme moci plně poznat a pochopit. Duch svatý je totiž spíše někdo, koho

můžeme poznávat ze zkušenosti, nikoli něco, co bychom mohli podrobit vnějšímu zkoumání. Nezáleží ani tolik na tom, jak se člověku daří formulovat učení o Duchu svatém slovy, jako spíše na tom, nakolik jej zná z osobní zkušenosti. Není možno žít skutečně křesťanským životem bez Ducha svatého. On zprostředkovává spojení mezi Bohem a naší zemí, mezi Spasitelem a člověkem.

DUCH SVATÝ V BIBLICKÝCH DĚJINÁCH

Písmo hovoří o Duchu svatém od první až do poslední stránky. Poprvé se o něm zmiňuje v souvislosti se stvořením. Ve druhém verši bible je napsáno: „Duch Boží se vznášel nad vodami“ (1 Moj 1,2). Stvoření, jak nám je představuje 1 Mojžíšova a jak je můžeme pozorovat dnes, je manifestací Ducha v hmotě. První verš Písma připomíná Boží stvořitelskou činnost. Druhý verš hovoří o tajuplném působení Ducha na povrchu ještě nezařizené a neobydlené země. Duch svatý je představen jako oživující dech, princip života jak fyzického, tak i morálního. Podle svědectví starozákonních proroků Duch Boží působí také nový vnitřní život (Ezech 36,27).

Nový zákon hovoří o Duchu svatém mnohem častěji a výrazněji. Podle zpráv evangelií měl Duch svatý významnou úlohu jak při vtělení, tak v celé službě Pána Ježíše. Pán Ježíš se narodil z Ducha svatého (Mat 1,18). Při jeho křtu se projevil viditelně. „Když byl Ježíš pokřtěn, hned vystoupil z vody, a hle otevřela se nebesa a spatřil Ducha Božího, jak sestupuje jako holubice a přichází na něho. A z nebe promluvil hlas: Toto je můj milovaný Syn, jehož jsem si vyvolil“ (Mat 3,16.17). Pán Ježíš se nechal vést v celém svém životě i díle Duchem (Mar 1,12). Duch svatý se v něm projevoval v plnosti (Jan 3,34). Za své kazatelské činnosti o Duchu svatém velmi často hovořil. Duch svatý působil také při jeho smrti a zmrtvýchvstání (Žid 9,14; Řím 1,4).

Duch svatý je jmenován spolu s Otcem a Synem v pověření církve a křestní formuli: „Jděte ke všem národům a získávejte mi učedníky, křtíte je ve jméno Otce, Syna i Ducha svatého“ (Mat 28,19). V pozdravech věřícím: „Milost našeho Pána Ježíše Krista a láska Boží a přítomnost Ducha svatého se všichni vámi“ (2 Kor 13,13). V popisu letnic: „Byl vyvýšen na pravici Boží a přijal Ducha svatého, kterého Otec slíbil; nyní jej seslal na nás, jak to vidíte a slyšíte“ (Skut 2,33). O letnicích sestoupil Duch svatý na učedníky viditelně v podobě ohnivých jazyků (Skut 2,3), a tak vlastně zahájil dílo křesťanské církve.

Poslední zmínku Písma o Duchu svatém nacházíme na poslední straně bible. „A Duch a nevěsta praví: Přijď!“ (Zjev 22,17). Duch svatý a nevěsta Kristova pozývají lidi ke Spasiteli. Nevěsta Kristova — církev — zpro-

středkovává to vnější, slyšitelné volání. Duch svatý promlouvá k srdci jednotlivců hlasem tichým a jemným, který může zaslechnout jen oslovený člověk.

NE NĚCO, ALE NĚKDO

I když nejsme s to pochopit velikost a podstatu Boha a lidským jazykem jen nedokonale vyznáváme svou víru, rozumíme, že Duch svatý není jen osobní silou nebo projevem Boží moci. Jak jsme již uvedli, Písmo jej často jmenuje spolu s Otcem a Synem, staví jej na stejnou úroveň. Připisuje mu osobní vlastnosti podobně jako Otcí a Synu.

Duch svatý se rozhoduje, má svou vlastní vůli (1 Kor 12,11). Přimlouvá se za věřící, pomáhá nám v našich slabostech (Řím 8,27). Může být naším společníkem (2 Kor 13,13). Stejně tak jej můžeme rmoutit (Ef 4,30), lhát mu (Skut 5,3,4) a dokonce se mu můžeme i vysmívat (Žid 10,27).

Písmo se nikde nepokouší vysvětlit podstatu Ducha svatého, vždy spíše obrací pozornost k jeho působení. Nemusíme ho plně chápat, ale můžeme zakusit jeho působení.

VE VZTAHU K ČLOVĚKU

Duch svatý promlouvá k jednotlivci v skrytu a soukromí jeho nitra. Výsledky oběti Pána Ježíše převádí a uplatňuje v životě jednotlivého člověka. Uskutečňuje v nás to, co Pán Ježíš vykonal za nás a pro nás. Vede člověka k Otcí a ke Kristu. Umožňuje poznat skutečné zlo a vzbuzuje touhu po něčem lepším. Pán Ježíš o působení Ducha řekl: „On přijde a ukáže světu, v čem je hřích, spravedlnost a soud: Hřích v tom, že ve mně nevěří; spravedlnost v tom, že odcházím k Otcí a už mě nespátříte; soud v tom, že vládce tohoto světa je již odsouzen“ (Jan 16,8-11). Duch svatý tedy člověka vede k poznání a uznání hříchu. Ukazuje mu spravedlnost Boží, vede člověka k zamyšlení nad soudem a posledními věcmi v životě.

Vede člověka jednotlivými stupni křesťanského života a růstu. Předně nás vede ke smíření s Bohem. Působí, že se člověk obrátí k Bohu a duchovně se narodí. Umožňuje posvěcení, tedy ukazuje směr a dává sílu k opravdovému životu podle Kristových zásad. Ukazuje chyby a nedostatky jeho charakteru a dává sílu k jejich odstranění. Pomáhá věřícímu v mnoha oblastech (Řím 8,26). Jako umělec pracuje na charakteru každého člověka a obnovuje v něm původní Boží obraz. „Na odhalené tváři nás všech se zrcadlí slavná zář Páně, a tak jsme proměňováni k jeho obrazu ve stále větší slávě — a to vše pomocí Ducha Páně“ (2 Kor 3,18). Připravuje člověka na druhý příchod Ježíše Krista, na setkání s ním a vstup do jeho království, tedy na proměnění a oslavení. Uschopňuje křesťana, aby získal a projevoval nové vlastnosti, které od přirozenosti neměl, tj. aby přinášel ovoce Ducha.

„Ovoce Božího Ducha však je láska, radost, pokoj, trpělivost, laskavost, dobrota, věrnost, tichost a sebeovládání“ (Gal 5,22.23).

Když Duch svatý člověka přivedl ke Kristu, působí na něj dál — uvádí jej do veškeré pravdy. „Jakmile však přijde On, Duch pravdy, uvede vás do veškeré pravdy“ (Jan 16,13). Biblické zprávy jsme schopni chápat jen tehdy, když nás vede a osvěcuje Duch svatý. Písmo má mnoho pisatelů, ale jen jednoho autora — Ducha svatého. On vedl a inspiroval jednotlivé pisatele. „Z popudu Ducha svatého mluvili lidé posláni od Boha“ (2 Petr 1,21). Týž Duch, který inspiroval pisatele, chce osvětlovat jednotlivé stati Písma a uvádět nás vždy hlouběji do pravdy.

Pán Ježíš o něm často hovořil také jako o Utěšiteli. Duch svatý povzbuzuje, potěšuje a posiluje srdce následovníků Ježíše Krista. Dává jim vnitřní jistotu (Řím 8,16), posiluje a upevňuje jejich přesvědčení a rozhodnutí i v nejtěžších zkušenostech života. Nakonec ti, kdo dovolí Duchu svatému, aby je vedl, to jsou opravdu synové Boží (Řím 8,14). Duch svatý na nás působí natolik, nakolik mu dopřejeme sluchu, nakolik se necháme vést a usměrňovat.

PŮSOBÍ V CÍRKVI

Duch svatý je zástupcem Ježíše Krista na této zemi. Osobní přítomnost Pána Ježíše byla omezena místně, Duch svatý však může působit všude. Dějiny pravé křesťanské církve jsou vlastně dějinami působení Ducha.

Duch svatý od počátku povolává a uschopňuje lidi k službě v církvi, považuje je zvláštními úkoly v Božím díle. On vedl a usměrňoval apoštoly v jejich působení, ukazoval jim cestu vpřed. Kniha Skutků apoštolských je vlastně ukázkou, jak Duch svatý působil na počátku křesťanství a jak měl vést a usměrňovat církev ve všech dobách. Až neuvěřitelné činy a síla apoštolů nebyly výsledkem jejich mimořádných vlastností a schopností, ale výsledkem mimořádného působení Ducha svatého.

Mnohokrát v dějinách křesťanství vyhledávali spíše vzrušující a okázalé demonstrace darů Ducha. Často se jednalo pouze o honbu za senzací, podobně jak tomu bylo v Korintském sboru v době apoštola Pavla. Duch svatý však nechce působit senzace, nesmyslné a bezúčelné projevy. V podobných případech působí spíše jiné síly. „Nejmilejší, ne každému duchu věřte, ale

zkušujte duchů, jsou-li z Boha; neboť mnozí falešní proroci vyšli na svět“ (1 Jan 4,1). Duch svatý působil v církvi dary, které měly sloužit ke společnému užítku všech, ke vzdělání, růstu a rozvoji církve.

Duch svatý není síla, kterou by člověk mohl ovládat, používat podle svého uvážení, kupovat nebo manipulovat podle svého přání. Člověk se může pouze nechat vést a použít Duchem svatým podle jeho vůle a rozhodnutí.

Působení Ducha svatého je tím největším darem, jaký lidstvo dostalo. Pán Ježíš nás vyzývá, abychom o tento dar prosili. „Jestliže tedy vy, ač jste zlí, umíte svým dětem dávat dobré dary, tím spíše váš Otec z nebe dá Ducha svatého těm, kdo ho prosí“ (Luk 11,13). Kristus zaslíbil Ducha svatého církvi ve všech dobách. V „posledních časech“ má působit zvláštní měrou jako „pozdní dešť“ a připravit tak „žeň tohoto světa“.

Duch svatý působí vždy osobně, zabývá se jednotlivci. Nemůžeme přesně sledovat, popsat a vyložit jeho působení, působí jako vánek (Jan 3,8), ale můžeme se jím nechat vést, můžeme jej přijmout, podvolit se mu a poznávat jej z osobní zkušenosti.

K. NOWAK

ÚTĚCHA ZARMOUČENÝM

Všichni lidé procházejí zkouškami, prožívají žal, jenž lze těžko snést, pokušení, jimž je těžké odolat. Nevypravěj o svých starostech svým bližním, lidem smrtelným, ale předkládej je na modlitbě Bohu. Přijmi zásadu, že nikdy nevysloviš ani slůvko pochyb nebo malomyslnosti. Slovy naděje a čistou radostí můžeš mnoho přispět k tomu, aby se prozářil život druhých a aby se posílilo jejich úsilí.

Mnohý statečný člověk je těžce sužován pokušením a málem podléhá v boji se sebou a s mocí satanovou. Nepřipravuj takového člověka o odvalu v jeho těžkém boji. Potěšuj jej slovy naděje, jež ho povzbudí na jeho cestě. Takto může z tebe vyzařovat světlo Kristovo. „Nikdo z nás nežije sám sobě“ (Řím 14,7). Svým bezděčným vlivem můžeme povzbudit druhé a posílit je, nebo je můžeme odradit a zapudit od Krista a od pravdy.

Mnozí lidé mají mylnou představu o životě Kristově a o jeho povaze. Myslí si, že se mu nedostávalo tepla

a jasu, že byl vážný, přísný, že neznal radost. V mnoha případech je těmito chmurnými názory zabarven celý náboženský život.

Často se říká, že Ježíš plakal, ale že není známo, že by se kdy smál. Náš Spasitel byl vskutku mužem bolesti, jemuž nebyl cizí zármutek a žal, protože své srdce otevřel všem lidským bídám. Ačkoli však žil životem plným sebezapření, námahy a starostí, nebyl jeho duch zkroušen. Jeho tvář nenesla známek žalu a nespokojenosti, nýbrž byla vždy pokojná a jasná. Jeho srdce bylo zdrojem života; kamkoli zavítal, tam přinesl klid a mír, radost a štěstí.

Náš Spasitel byl vždy hluboce vážný a opravdový, nikdy však nebyl zachmuřený nebo mrzutý. Život těch, kdo si ho vyvolili za svůj obraz a napodobují ho, bude vyplněn vážnými úmysly; takoví budou mít hluboký pocit osobní odpovědnosti. Zmizí lehkovážnost, přestane nevázané veselí a nevybíravé žertování; náboženství Ježíšovo přináší pokoj jako klidný vodní proud. Neuhašuje světlo radosti, nepotlačuje veselost, nezachmuňuje rozzářenou, usměvavou tvář. Kristus nepřišel na svět, aby si dal sloužit, nýbrž aby sloužil; a máme-li jeho lásku v srdci, budeme následovat jeho příkladu.

Obíráme-li se v mysli stále jen nelaskavými a nespravedlivými skutky druhých, shledáváme, že je nemožné, abychom je milovali tak, jak Kristus miluje nás; zabývají-li se všude naše myšlenky podivuhodnou láskou a milosrdenstvím, které k nám cítí Kris-

tus, bude se z nás šířit týž duch na druhé. Měli bychom se navzájem milovat a ctít, bez ohledu na chyby a nedostatky, jež nemůžeme přehlédnout. Měli bychom se zdokonalovat v pokoře, měli bychom se učit nespoklíhat na sebe a mít trpělivost a shovívavost k chybám druhých. To z nás vypudí všechno úzkoprsé sobectví; staneme se ušlechtilými a laskavými.

Žalmista praví: „Doufej v Hospodina, konej dobro, v zemi přebývej a zachovávej věrnost“ (Žalm 37,3). „Doufej v Hospodina.“ Každý den má své břemeno, své starosti a těžkosti; jak snadno nás to strhne při setkání s jinými, abychom hovořili o svých nesnázích a zkouškách. Kolik jen na nás doléhá zbytečných nesnází, kolik v sobě chováme domnělých obav, kolik úzkostí nás tísní, že by někdo mohl myslet, že nemáme soucitného, laskavého Spasitele, jenž je ochoten vyslechnout všechny naše prosby a být nám účinnou pomocí, kdykoli to potřebujeme.

Někteří lidé žijí ve stálém strachu a připravují si zbytečné starosti. Každý den se setkávají s důkazy lásky Boží, každý den přijímají hojnost darů jeho prozřetelnosti, avšak oni tato požehnání nevidí. Zabývají se v myšlenkách ustavičně něčím nepříjemným, čeho se obávají, že by mohlo přijít; nebo možná mají nějakou svízel, třeba malou, jež jim zaslepuje oči, takže nevidí četné věci, za něž by měli být vděční. Těžkosti, s nimiž se potkávají, by je měly přivádět k Bohu, jedinému zdroji pomoci; místo toho je od Boha odvádějí, protože

v nich vyvolávají nepokoj.

Počínáme si správně, když jsme takto nedůvěřiví? Proč bychom měli být nevděční, proč bychom měli nevěřit? Ježíš je náš přítel; celé nebe se zajímá o naše blaho. Neměli bychom připustit, aby zmatky a starosti každodenního života znepokojovaly naši mysl a zachmuřovaly naše čelo. Připustíme-li to totiž, najdeme vždy něco, co nás souží a znepokojuje. Neměli bychom dopustit, aby nás sužovala nějaká úzkost, neboť úzkostlivost nás jen deptá a vyčerpává, aniž nám pomáhá snášet zkoušky.

Máš možná potíže v zaměstnání, budoucnost se ti možná jeví chmurná, hrozí ti možná ztráty — neklesej však na mysl; slož své břímě na Boha a zachovej klid a pokojnou mysl. Modli se o moudrost, abys mohl správně řídit své záležitosti a zabránit ztrátám a pohromám. Přičiň se ze všech sil, abys dosáhl příznivých výsledků. Ježíš slibuje svou pomoc, nikoli však bez našeho přičinění. Když jsi učinil všechno, co jsi mohl učinit, pak spoléhej na svého nebeského Pomocníka a přijmi radostně výsledek.

Není vůlí Boží, aby jeho děti klesaly pod tíhou starostí. Náš Pán nás neklame. Neříká nám: „Neboj se; na vaší cestě není nebezpečí.“ Vi, že nás čekají zkoušky, že na nás číhá nebezpečí a podle toho s námi jedná. Nemá v úmyslu vzít svůj lid ze světa hříchu a zla, nýbrž ukazuje jim, kde je neselhávající útočiště. Kristus se modlil k Bohu za své učedníky: „Neprosím, abys je vzal ze světa, ale abys je zachoval od zlého“ (Jan 17, 15). Praví: „Ve světě máte soužení. Ale vzchopte se, já jsem přemohl svět“ (Jan 16,33).

...A PROTO JÍ DŮVĚŘUJEME

„Není knihy v dějinách českého lidu, která by hlouběji zasáhla do jeho duše a pronikavěji ovlivnila jeho život, jako bible. Již přes jedenáct století je spjata s jeho životem národním a kulturním.“ — Těmito výstižnými slovy začíná předmluva k nejmladšímu českému vydání Písma svatého — k ekumenickému překladu, který naši čtenáři dostali do rukou v roce 1979.

Popsat v krátkém článku cestu oněch jedenácti století, jimiž česká bible prošla, není snadná úloha. Podle slibu daného v předcházejícím článku se však přece ohlédneme zpět, abychom si alespoň v povšechném přehledu připomenuli, jak vzácnou knihu v české bibli máme.

DĚJINY ČESKÉHO BIBLICKÉHO TEXTU

Česká bible má svůj původ a kořeny u Konstantina a Metoděje. Když tito křesťanští misionáři přišli v roce 863 na Moravu, přinesli s sebou výběr z evangelíí, přeložený do staroslověnského jazyka. Záhy po příchodu přeložili všechna čtyři evangelia, Skutky apoštolů a Žalmy, později celou bibli. Tak se zrodil první překlad mezi Slovany a jeden z prvních překladů v Evropě vůbec.

Protože se naše území zanedlouho dostalo do sféry římské církve, byla staroslověnština potlačena a převahu získala latina. Tím byl prostý lid od bible odtržen a pokud ji četli kněží a šlechta, pak používali latinskou Vulgátu. Pouze v sázavském klášteře se slovanský bohoslužebný jazyk udržel do konce jedenáctého století.

Nadlouho byla bible uvězněna do jazyka, kterému lid nerozuměl a přeložit ji do češtiny se nikdo nerozhodl. Církev totiž obhajovala názor, že bibli mohou číst a vykládat jenom kněží, a těm stačí latinský text. Až teprve s růstem klášterů, do kterých přicházeli prostí mužové a ženy, se objevila potřeba prvních překladů některých částí Písma. Při bohoslužbách se používaly žalmy a čtení z evangelíí (perikopy), které bylo nutno pro obyvatelé klášterů přeložit, protože latině ne-

rozuměli. Tak vznikaly žaltáře a evangeliáře.

Když Karel IV. založil v roce 1346 pražský klášter Na Slovanech, byla v něm sice na čas jako bohoslužebná řeč zavedena čeština, ale všeobecně se používala pouze latina. Vždyť tento slavný král byl věrným synem Říma. K výrazné změně došlo, když v roce 1378 nastoupil na trůn jeho syn Václav IV. Ten český překlad podporoval a když se o tři roky později — v roce 1381 — provdala jeho sestra Anna za anglického krále Richarda, vezla si do Anglie latinský evangeliář s českým překladem.

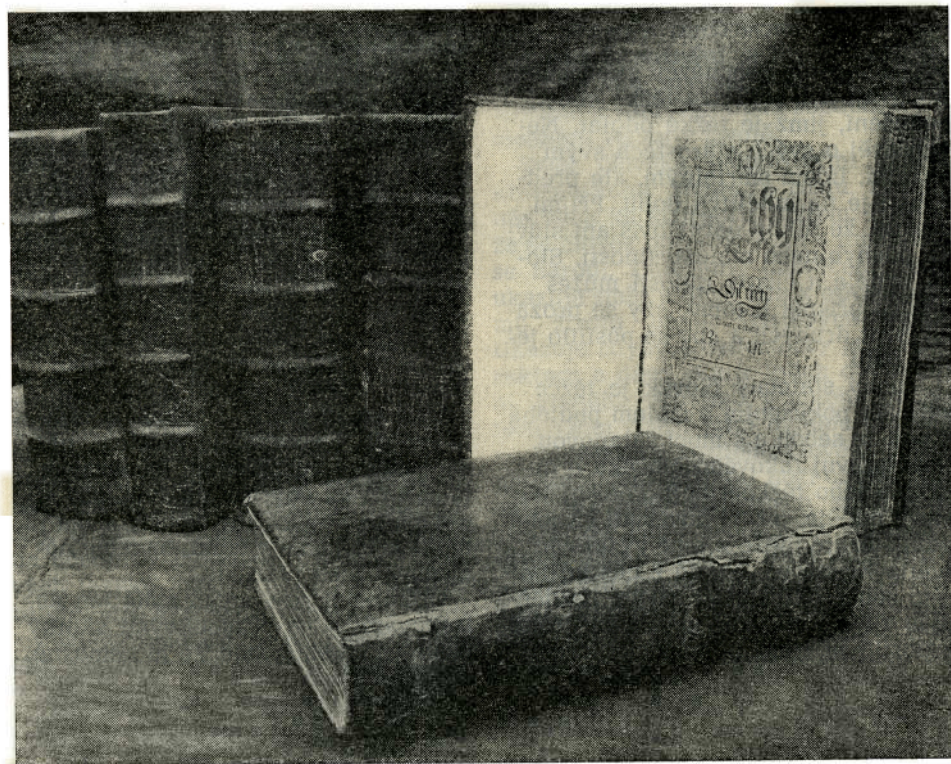
Pokud se v této době objevovaly české texty některých částí bible, pak šlo vždy jen o projevy upřímných snah přiblížit Písmo lidem. Překladatelé však vždy vycházeli z latinského textu Vulgáty. Mezi překladateli tohoto údobí patří přední místo Matěji z Janova, který přeložil pravděpodobně celý No-

vý zákon.

V osmdesátých letech 14. století byly různé drobné překlady sebrány. Tím vznikla tak zvaná „první recenze české bible“, kterou lidé nadšeně opisovali. Dnes máme některé kopie z této doby k dispozici. Jednak je to bible Litoměřická (nazývaná také Zmrzlíková). Tento opis dal pořídit oblíbenec Václava IV., královský mincmistr a Husův ochránce Petr Zmrzlík. Z poznámky opisovatele v doslovu víme, že byla dopsána v roce 1414.

K „první recenzi“ patří dále bible Hlaholská z r. 1416. Opsali ji v emauzském klášteře pražském a je pozoruhodná tím, že její český text je psaný hlaholským (cyrilometodějským) písmem.

Smutný osud stihl rukopis bible Drážďanské, která byla také opisem textu „první recenze“. Protože vznikla koncem 14. století, patřila mezi nejstarší české bible. Vlastnila ji vladyc-

ká rodina Leskoců (odtud také její druhý název „bible Leskovecká“). Těsně před první světovou válkou ji převzeli do belgické Lovaně k ofotografování pro vědecké účely. Za dobývání města v roce 1914 shořela s jinými cennými památkami při požáru lovaňské knihovny. Dnes z ní máme fotografie a opisy asi jedné třetiny původního textu.

Za zmínku stojí ještě bible Olomoucká z roku 1417. Je dvoudílná a máme v ní dnes zachován nejúplnější text „první recenze“.

Protože text „první recenze“ měl značné nedostatky, objevila se potřeba důkladné revize. Tohoto úkolu se ujal Mistr Jan Hus. Již do roku 1406 přepracoval Nový zákon, Žalmy a některé další knihy. Pak ho však bouřlivá veřejná činnost natolik zaměstnala, že práce na úpravě biblického textu musel přerušit. K dokončení se vrátil až ve vyhnanství na Kozím Hrádku v roce 1413. Pak v obdivuhodně krátké době — do léta 1414 — zrevidoval překlad celé bible, čímž vznikla „druhá recenze české bible“. Touto prací ovlivnil Hus další vývoj češtiny, protože v textu odstranil až dosud užívané spřežky a nahradil je svým novým diakritickým pravopisem, který v podstatě užíváme až dodnes.

Z této revize známe bibli Krumlovskou, Bořkovu, Šafhaouzskou, Kladrubskou aj.

Hus byl upálen a jeho hranice dohořela, ale plameny lásky k bibli, které tento velikán zapálil, již nikdo neuhasil. Boží knihu četli v kostelích i rodinách, opisovali ji a ona stále srozumitelněji promlouvala jazykem, kterému lidé rozuměli. Rozdíl mezi učením církve a Ježíše Krista byl stále zřejmější.

Jak církev odpověděla? Jan Želivský píše (v roce 1419), že jsou páleny „knihy evangelií a epistol napsaných v mateřském jazyce“. K této zprávě však připojuje povzbudivý dodatek. Připomíná, že „čím více církev bibli překáží, tím více ji Bůh rozšiřuje“. A v prvním bodu proslulých čtyř pražských artikulí se objevuje požadavek, „aby Slovo Boží po království českém svobodně a bez překážky od křesťanských kněží zvěstováno a kázáno bylo“.

Nejvýraznějším svědectvím o rozšíření a vlivu bible v husitské době je „smutné“ zjištění Eneáše Sylvia Piccolominiho (pozdějšího papeže Pia II.), který napsal: „Nechť se stydí italští kněží, o nichž nelze tvrdit, že by byli aspoň jednou přečetli Nový zákon, kdežto v Táboře sotva bys ženy našli, jež by nedovedla odpovídati z Nového a Starého zákona.“

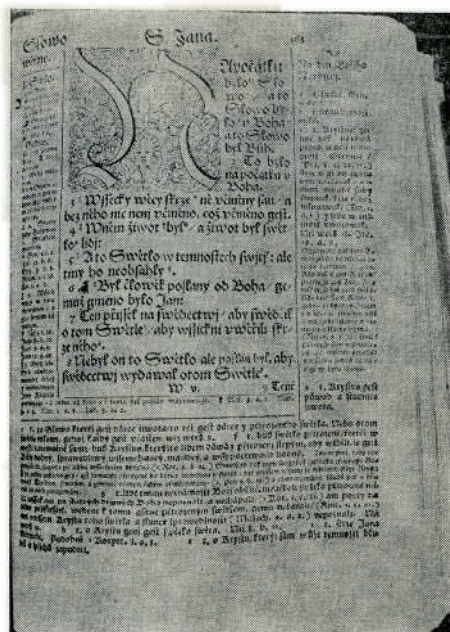
Po Husovi provedl později „třetí recenzi“ husitský bohoslovec a biskup Martin Lupáč a po ní se objevuje ještě jedna — čtvrtá, která má již jen nepatrné změny ve srovnání se třetí. Všechny čtyři recenze jsou v podstatě překladem z Vulgáty.

Další cestu a rozmach biblického textu poznamenal knihtisk. Drahé ruční opisy bible mohli vlastnit jen zámožní jedinci, zatímco tištěné bible se dostávaly do rukou i prostým lidem. První český tištěnou knihou byla kronika trojanská z roku 1468 a druhý nejstarší český tištěný text je Nový zákon vydaný v neznámé tiskárně (snad v Plzni) v roce 1475. Byl to text třetí (Lupáčovy) recenze.

V roce 1488 vyšla bible Pražská, která obsahuje text čtvrté recenze. Vydal ji v Praze známý tiskař Jan Kamp, kterého finančně podpořili bohatí pražští měšťané. V závěru textu je poznámka, že byla vydána za pomoci „mužů učených Mistrů Pražských a jiných v zákoně Božím rozumných...“

Text bible Pražské později Jan Jin-

dříšský a Tomáš Molek upravili do současné češtiny a vydali ji v r. 1506 v Benátkách. Snad k tomu měli dva důvody. Jednak nebyli spokojeni se značně opotřebovaným písmem sazby a štočky ilustrací, které měla k dispozici Kampova tiskárna. A druhý důvod, proč vyhledali tiskárnu v zahraničí, byl pravděpodobně ten, že kvalitnější tisk byl levnější než horší domácí.

Text čtvrté recenze se objevil ještě ve vydání bible Kutnohorské z roku 1489, která byla zdobena prvními českými dřevoryty.

Za zmínku ještě stojí dvě vydání Nového zákona z roku 1518 a 1525, které vyšly z listů mladoboleslavské tiskárny, jež byla vlastnictvím Jednoty Bratrské. Zde začaly záhy po roce 1500 vycházet četné bratrské tisky. V uvedených dvou vydáních Nového zákona se snaží bratr Lukáš podat co nejvěrnější překlad latinského textu Vulgáty a kritizuje bibli Pražskou, Kutnohorskou a Benátskou.

Proslulou Kampovu tiskárnu později převzal Pavel Severýn z Kapí Hory, který se proslavil především dvěma vydáními české bible. První „Severýnka“ vyšla v roce 1529 a druhá s malými opravami v roce 1537.

Do dějin překladu českého biblického textu se výrazně zapsal vynikající znalec českého jazyka Petr Gzel a novotrukvistický učenec Beneš Optát. Ti v roce 1533 vydali Nový zákon v překladu kritického latinského textu Erasma Rotterdamského. Jejich text někteří odmítali, protože nešlo o překlad z Vulgáty.

V roce 1549 ustanovil Ferdinand I. jediným tiskařem v Čechách pražského Bartoloměje Netolického. Krátce nato jeho tiskárnu na Malé Straně koupil jeho společník Jiří Melantrich z Aventýnu (v roce 1552), který sám byl nejenom tiskařem, nakladatelem a vydavatelem, ale i nadaným překladatelem a autorem. Z jeho tiskárny vyšla čtyři vydání krásné bible, které známe pod názvem „Melantrišky“. (Vyšly v letech 1549, 1556, 1560, 1570).

Po bitvě na Bílé hoře převzali Melantrichovu tiskárnu jezuité jako konfiskát. V ní potom po více než sto letech vydali známou bibli Svatováclavskou, ve které použili staré Melantrichovy štočky a iniciály. Svatováclavská bible je dílem jezuitských překladatelů, kteří v ní nově přeložili Vulgátu s přihlédnutím také k bibli Benátské.

Mezi českými překlady Písma již více než čtyři sta let dominuje bible Kralická. Je dílem asi patnácti bratrských učenců, kteří na ní pracovali z pověření Jednoty Bratrské. Je to první překlad biblického textu z původních jazyků — hebrejštiny a řečtiny, který máme k dispozici. (Autorem prvního českého překladu bible z původních jazyků byl Jan Vartovský z Varty; jeho překlad se však ztratil. Jan Vartovský zemřel v roce 1559). O po-

ctivém a odpovědném přístupu Kralických k překladu svědčí katalogy bratrských knih, které máme k dispozici. Jsou dokladem bohaté biblické a historické literatury, kterou překladatelé používali. Sami byli vyškoleni na slavných univerzitách — převážně ve Wittenbergu a Heidelbergu, opatřili si pro svou práci v zahraničí slovníky, spisy církevních otců, dostupnou archeologickou literaturu, rabínské spisy, řecké a latinské klasiky a jiný potřebný materiál.

První vydání Kralické bible vyšlo postupně v šesti svazcích (1579 — pět knih Mojišových, 1580 — Jozue až Ester, 1582 — Job až Píseň Šalomounova, 1587 — knihy prorocké, 1588 — apokryfy, 1593 — Nový zákon). Zatímco kralický překlad Starého zákona je dílem kolektivním, Nový zákon můžeme připsat vzdělanému a svědomitému bratrskému biskupu a kronikáři Janu Blahoslavovi. Jeho překlad vyšel poprvé již v roce 1564 v tajné tiskárně v Ivančicích. O čtyři roky později vyšel v nové tiskové úpravě a s nepatrnou revizí, potřetí v roce 1594 jako šestý díl Kralické bible.

S Kralickou biblí je nerozlučně spojeno jméno Jana staršího ze Žerotína a jeho syna Karla, kteří poskytli jednak úkryt pro tiskárnu na svém panství v Kralicích a také její vydání finančně podporovali.

V roce 1596 vyšla Kralická bible znovu — tentokrát v jednom svazku a bez poznámek, kterými byla v původním vydání bohatě doplněna. Zvláště významné je její poslední vydání před bělohorskou katastrofou — z r. 1613. Podle tohoto revidovaného textu jsou tištěny bible dodnes. Tato skutečnost je dokladem toho, jak krásnou práci kraličtí překladatelé odevzdali. Jejich bible snese jak po stránce překladatelské, tak i z pohledu vnějšího — tiskařského — srovnání s nejdokonalejšími evropskými tisky. Stala se prvním pokladem českého jazyka. Po celé údobí temna a pobělohorské poroby ovlivňovala a podepírala český jazyk. Inspirovala národní buditele a výrazně zasáhla i do literárního života na Slovensku.

Když Komenský porovnával Kralickou biblí se současnými překlady Písma do jiných jazyků, vydal o ní svědectví: „Málo jest ještě národů, kteříž by tak pravdivě, vlastně i jasně svaté proroky a apoštoly v svém jazyku mluvící slyšeli.“

K dějinám českého textu bible patří ještě další kapitola o novodobých překladech, kterým v současné době bezpochyby vévodí Ekumenický překlad Starého i Nového zákona. Je to dílo, které předkládá současnému čtenáři božské poselství ve srozumitelném jazyce a čtivém podání. Spolu s Kralickou biblí je pro nás svědectvím toho, že „Slovo Boží je živé, mocné a ostřejší než jakýkoli dvousečný meč... Není tvora, který by se před ním mohl skrýt“ (Žid 4,12.13).

J. D.

KAFARNAUM

— Ježíšovo město

Evangelia se často v souvislosti se službou Ježíše Krista zmiňují o malém galilejském městě Kafarnaum. Hovoří o něm jako o „jeho městě“ (Mat 9,1). Leží na severozápadním pobřeží Genezaretského jezera a na severním okraji úrodného genezaretského údolí.

V novozákonních dobách mělo toto město strategický význam. Jezero nabízelo dostatek ryb a úrodné údolí poskytovalo kvalitní zemědělské výrobky. Kafarnaum také těžilo z výhodné polohy. Nacházelo se na hranici mezi územím tetrarchy Heroda Antipase, který vládl v Galileji od roku 4 př. Kr. až do roku 39 po Kr., a územím Heroda Filipa, který vládl v letech 4 před až 34 po Kristu. Sídlním městem tohoto panovníka byla Caesarea Filipova na severu Palestiny. Oba jmenovaní Herodové byli syny Heroda Velkého, který zemřel v roce 4 před Kristem, tedy zřejmě krátce po narození Pána Ježíše.

Skutečnost, že Kafarnaum leželo na provinčních hranicích, vysvětluje zmínky evangelii o celních úřednících ve městě a přítomnosti římské posádky a setníka (Mat 9,9; 8,5-13). Kafarnaum leželo také na důležité cestě, která spojovala přístav Caesareji Přímořskou na pobřeží Středozemního moře s hlavním městem Sýrie — Damaškem. To znamená, že zde karavany nakupovaly zásoby čerstvé zeleniny a sušených ryb, dříve než se vydaly do poměrně nehostinné oblasti Golanských výšin. Je velmi pravděpodobné, že celní úředníci v Kafarnaum spravovali také zásilky obilí z okolních oblastí, které byly pak po moři přepravovány do Říma.

Matoušovo evangelium uvádí popis služby Ježíše Krista krátkou zprávou: „Opustil Nazaret a usadil se v Kafarnaum při moři, v území Zabulón a Neftalí“ (Mat 4,13). Později popisuje vztah Pána Ježíše k tomuto městu ještě výrazněji. Když se Pán vrátil do Kafarnaum po krátkém pobytu na druhé straně jezera, hovoří o tom jako o návratu do jeho „vlastního města“ (Mat 9,1). Marek

dodává, že v tomto městě Pán Ježíš v sobotu učil v synagóze, uzdravil člověka posedlého zlým duchem (Mar 1,21-28), uzdravil tchyni apoštola Petra (v. 30) a vykonal mnoho dalších velkých zázraků. Kafarnaum, podobně jako sousední města Korozaím a Betsaida, mohlo slyšet z úst Ježíše Krista také velmi přísná slova výtky: „A ty, Kafarnaum, budeš snad vyvýšeno až do nebe? Až do propasti klesneš! Neboť kdyby se byli v Sodomě udaly tak mocné skutky jako u vás, stála by podnes“ (Mat 11,23). Návštěvníky Palestiny, kteří znají tato slova bible, by nemělo překvapit, když na místě někdejšího Kafarnaum najdou dnes jen hromady rozvalin.

DRÍVĚJŠÍ VÝZKUMY

Pahorek posetý rozvalinami dávných staveb byl rozpoznán jako biblické Kafarnaum v roce 1857. Tehdy začaly také první sporadické průzkumy. V roce 1890 zakoupili celé území společně františkáni a jeruzalémský pravoslavný patriarcha. Viditelné zbytky starých budov ležely na té části pozemku, která patřila františkánům. Nejvyšší část kopce náležela pravoslavné církvi.

První systematické výzkumy začaly v roce 1905. Archeologové začali odkrývat nejdříve zbytky velké budovy, ve které později rozpoznali zříceniny monumentální synagógy. Celá synagóga byla odkryta a částečně zrekonstruována v letech 1905 až 1925. Mezi lety 1968 až 1977 pracovala na půdě bývalého Kafarnaum další archeologická expedice. Prohledávali prostor pod podlahou bývalé synagógy a v jejím okolí. Jižně od synagógy objevili zbytky osmiúhelníkového kostela. Podle názoru expedice byl kostel postaven jako nadstavba domu, který sloužil místnímu křesťanskému sboru ke shromažďování. Podle předpokladů zúčastněných archeologů byl tento původní dům postaven na místě, kde stával dům apoštola Petra.

Zdá se, že i rané rabínské prameny a tal-

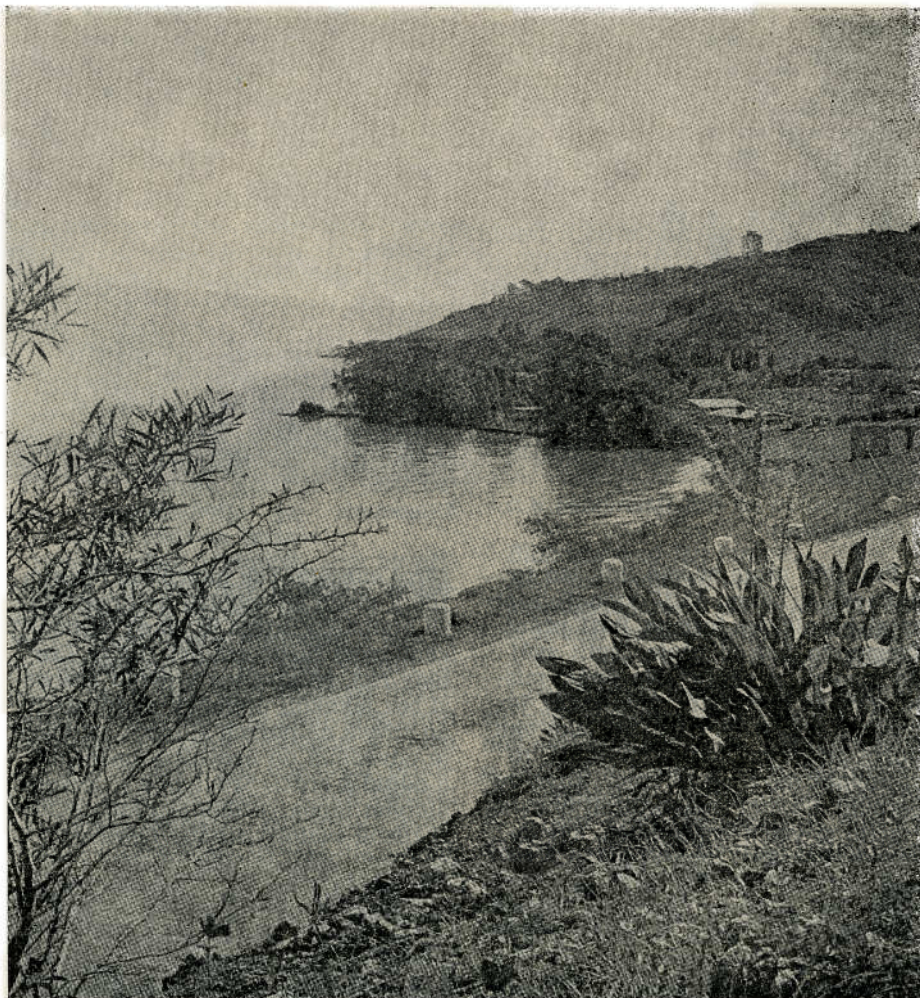
Synagóga v Kafarnaum po částečné rekonstrukci

„Mojžíšovo křeslo“ ze synagógy v Kafarnaum

Celkový pohled na prostor, kde stávalo biblické Kafarnaum

mud naznačují, že v průběhu druhého a třetího století žili v oblasti Kafarnaum tzv. minim (jméno, kterým Židé označovali žido-křesťany), ačkoli město bylo považováno za převážně židovské. Existence velké synagógy a různé zmínky staré literatury to naznačují. Jelikož Židé považovali nedaleké město Tiberias po dlouhou dobu za nečisté a odmítali v něm bydlet, má se za to, že Kafarnaum bylo židovským střediskem na západním pobřeží Genezaretského jezera. Podle názoru archeologů bylo město opuštěno a zničeno na počátku islámského vpádu do Palestiny počátkem 7. století. Tomu nasvědčuje i skutečnost, že v 8. a 9. století se stalo střediskem celosvětové židovské vzdelanosti sousedního města Tiberias. Tam pracovali masoretáři, kteří věnovali tolik zájmu a času opisování svitků Písma.

Zprávy starých křesťanských poutníků v Palestině však nesouhlasí plně s názory archeologů. V roce 670 po Kr. si Kafarnaum prohlížel z blízkého pahorku biskup Arculpus. Podle jeho popisu se tehdy město rozprostíralo na velké ploše od pobřeží jezera až po úpatí blízkých kopců, nebylo však obehnané hradbou. Po několika letech navštívil Kafarnaum poutník Willibald. Ale jak se zdá, nevěděl na se vlastně dívat a pak mu nesloužila příliš dobře paměť, což ostatně není tak výjimečný nedostatek turistů. Očividně zaměnil Kafarnaum s Betsaidou. Vyprávěl, že navštívil kostel v blízkosti domu apoštola Petra v Betsaidě a tvrdil, že v době jeho návštěvy v roce 726 bylo Kafarnaum obehnané silnou zdí.

Téměř po stu letech, v roce 820, navštívil Kafarnaum řecký mnich Epifanius. Popisuje ho jako vesnici, ve které navštívil dům apoštola Jana. Podle něho v tomto domě došlo k několika zázrakům; tam Pán Ježíš uzdravil setníkova služebníka, tam uzdravil také ochrnutého člověka, kterého jeho přátelé spustili otvorem ve střeše (Mat 8,5-13; Mar 2,1-12). Tyto údaje jsou pak opakovaně v „Životopise sv. Heleny a Konstantina“ a ve zprávách všech poutníků, kteří navštívili Palestinu v době křížáckého Jeruzalémského království. Pouze dominikán Burckhardt ve 13. století nařkal: „Kafarnaum, kdysi tak vznešené a slavné město, se stalo městem ubohým, najde se tam ztěžší sedm chýší chudých rybářů.“ O naprostém zániku města se píše v cestopise Franceska Suriana a Nikolý z Poggí, kteří navštívili Kafarnaum v roce 1347. Podobně hovoří i cestopis španělského rabína Izáka Chillo z roku 1433.

V roce 1978 a 1979 prozkoumávali oblast izraelské archeologové. Podle jejich názoru bylo město nepřetržitě obydleno ještě 400 let po příchodu Arabů do Palestiny v roce 614. Mezi nejzajímavější objevy z těchto vykopávek jistě patří odkrytí nádrží na ryby nedaleko břehu jezera. V nich rybáři přechovávali své živé úlovky na prodej. Důkladně postavené zařízení je asi 2 metry široké a 5 metrů dlouhé. Na každém konci je mělká půlkruhová nádrž na vodu. Uprostřed je

obdélníková plošina, na které byly pravděpodobně nabízeny ryby. Obě nádrže byly opatřeny silným vodotěsným obkladem. Zbytky keramiky, které tam archeologové našli, naznačují, že zařízení mohlo být v provozu ještě i v 10. století.

VÝPRAVA V ROCE 1980

Povzbuzen výsledky izraelských archeologů, zorganizoval dr. J. Blenkinsopp, profesor University Notre Dame ve Spojených státech, novou archeologickou výpravu, která pracovala v prostoru Kafarnaum v květnu a červnu 1980. Dvanáct dobrovolníků a štáb odborných pracovníků odkryli plochu asi 70 m² na jižním svahu pahorku. Výsledky byly velmi povzbudivé a slibují ještě více pro další výpravy.

Pět centimetrů pod povrchem našli archeologové zbytky nejmladších staveb. Bezpečně vytýčili obrysy některých místností a budov, i když jsou většinou značně narušené. Objevíli dostatek materiálu, aby si mohli vytvořit představu o životě ve vesnici v průběhu 8. a 9. století. Stavby svědčí o chudobě vesnice. Našlo se velmi málo starých mincí a keramických předmětů. Styl i kvalita staveb svědčí o velmi nízké životní úrovni. Archeologické nálezy dosvědčují, že život v Kafarnaum pokračoval bez přerušení nejméně do 9. století. Pod tímto zdíkem našli stopy starších staveb. Podle keramických nálezu je datováno do 7. a 8. století, tedy do doby bezprostředně po arabském obsazení Palestiny.

Všeobecně je tato druhá vrstva zdiva mnohem kvalitnější. Zřejmě šlo o domy o třech až čtyřech obytných místnostech. Vrstva má také velmi pevné kamenné dláždění a podlahy z udusané hlíny. I když je odkrytá plocha poměrně malá k předpokládané rozloze města, umožnila vytvořit poměrně přesné představy o životě v daném období. Vesnici tvořily úzké uličky mezi obytnými domy

a obvykle dlážděnými nádvořími, odkud byl do domů přístup. Keramické pozůstatky svědčí o poněkud vyšší úrovni, než vykazovala první vrstva. Zřejmě vůbec nejdůležitějším malým objevem jsou úlomky dvou skleněných olejových lamp, které byly spojeny jakýmsi druhem kovového svícnu. Ten se zachoval poměrně neporušený.

V Kafarnaum tedy zůstaly dvě různé vrstvy z doby arabské nadvlády. Je však jisté, že v době, kdy Arabové přišli, mělo město svou slavnou dobu již za sebou. Tehdy už nebylo možné hovořit o vzkvétajícím městě, přesto však bylo stále obydleno.

Pod vrstvami z arabského období našli budovy z pozdní byzantské doby. Na rozdíl od budov, které odkryli františkáni mezi synagógou a „domem apoštola Petra“, mají tyto budovy velmi pevné zdi z opracovaných kamenů spojených maltou. Budovy jsou celkově prostorné a svědčí o vysoké životní úrovni. Archeologové odkryli dva domy. Jak se zdá, odděluje je ulice, která směřuje k jezeru. V domech se našlo několik drobných předmětů. Mezi nimi také úlomky lampy s jasně rozeznatelným řeckým křížem. Severně od jednoho z domů našli kámen, na kterém je vyryt Konstantinův monogram.

Konečné závěry o pozdním byzantském období v Kafarnaum by byly ještě předčasné. Důkazy, které jsou k dispozici, však svědčí, že město bylo v této době spíše křesťanské než židovské. Muselo to být prosperující, hezké a dobře organizované město. Většinu obyvatelstva tvořily zřejmě křesťanské rodiny střední vrstvy. Archeologové asi nebudou vůbec překvapeni, když při dalších vykopávkách odkryjí rozměrnou křesťanskou baziliku.

Je velmi pravděpodobné, že město, kterému Pán Ježíš věnoval část své služby, bylo po pěti stoletích převážně křesťanské.

Podle zahraničních pramenů zpracoval K. Nowak

VÝŽIVA A MED

Pán Bůh přeje svému lidu jen to nejlepší. V Žalmu 81,17 vyjadřuje pisatel básnickou formou Boží přání. Čteme, že Bůh si přeje „sytit svůj lid medem ze skály“. Na jiném místě bible se dočítáme: „Synu můj, jez med, je dobrý“ (Př 24,13). Jaké okamžité posilující účinky med má, to se rovněž dozvíme z Písma. Když vyčerpaní obránci země klesali únavou, stačilo si vzít trochu medu, aby se znovu vzpružili. Jonata, jeden z vedoucích bojovníků, výstižně prohlašuje: „Jen pohleďte, jak se mi rozjasnilly oči, sotva jsem ochutnal trochu toho medu“ (1 Sam 14,29).

Co je na medu zvláštního, že dokáže tak rychle vzpružit síly člověka? Pokusme se podívat na med z odborného hlediska.

Přední odborníci ve výzkumu výživy jsou přesvědčeni, že celá řada poruch výměny látkové a zvláště zubní kazy, jsou zaviněny stoupající spotřebou bílého cukru, který nemá žádné vitamíny a je velice chudý na minerální soli. Naproti tomu med se skládá z několika druhů cukrů. Je

zdroj energie. Tak například požitím 100 g medu se dostává do organismu 35 g glukózy, která je ihned rozdělována mezi různé svalové tkáně. Lze tedy říci, že glukóza v medu přechází bez jakékoli přeměny ze žaludku do střeva na povrch sliznice, ze které je odváděna do krevních vlásečnic a odtud k srdci. Srdce pak prostřednictvím tepen rozděluje glukózu mezi různé svalové orgány našeho organismu, jako je srdeční sval, svaly dýchací a jiné. Tak vlastně med umožňuje bezprostřední a intenzivní výživu celého svalového systému. Požívání medu je vhodné vždy, kdykoli jsou svaly nuceny namáhavě a rychle pracovat: při těžké práci, sportovních výkonech, při závodění apod. Ale používáme ho i tenkrát, když jsme vyčerpaní, jak tomu bývá u starých lidí, při vyčerpanosti srdce, v rekonvalescenci nebo při nakažlivých chorobách.

Další druh cukru obsažený v medu je levulóza. Přechází rovněž ze žaludku do střeva bez jakékoli přeměny. Ale místo, aby byla odnášena krví přímo k srdci, je odváděna do jater, jež mají úlohu rezervoáru — zásobárny. Odtud je postupně odčerpávána podle potřeby, když předtím byla rozložena a přeměněna na glukózu.

Med obsahuje vždy malé množství kyseliny mravenčí. Bylo dokázáno, že kyselina mravenčí je také vydatným zdrojem energie. Přesnými zkouškami bylo potvrzeno, že po požití minimálních dávek kyseliny mravenčí je jedinec schopen vykonávat fyzickou práci pětikrát intenzivněji než před jejím požitím. To je další cenný přínos, který poskytuje med svým obsahem kyseliny mravenčí.

Každá hospodyně by měla vědět, že med není jen pamlskem pro děti, ale je prokázáno, že je velmi vhodným pokrmem pro zdravé i nemocné, pro dospělé i pro děti. Tak například slazení mléka medem dodává mléku množství hodnot, které působí velmi příznivě. Přesné měření ukázalo, že dávka 100 g medu vydá 410 kalorií,

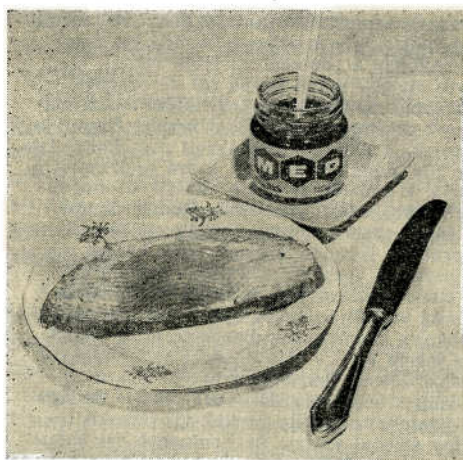
tj. o jednu třetinu více než maso, třikrát více než rybí maso a čtyřikrát více než samotné mléko.

Med má antitoxické účinky, proto ho používáme i jako léku. Je vhodný při chorobách dýchacích cest. Na základě zkušeností byl odedávna používán při katerech hrtanu a bronchitidě s nepopíratelnými úspěchy. Používáme ho k léčení i zevně k ničení bakterií a hojení ran. Prof. Zeiss poukázal na zajizvovací účinek medu při kožních poraněních a při zánětlivých ranách. Pozoruhodně příznivě se po medu hojí rány u diabetiků. To jsou jen některé postřehy z mnoha dalších, kdy med používáme v externí terapii, tedy vnější léčbě chorob.

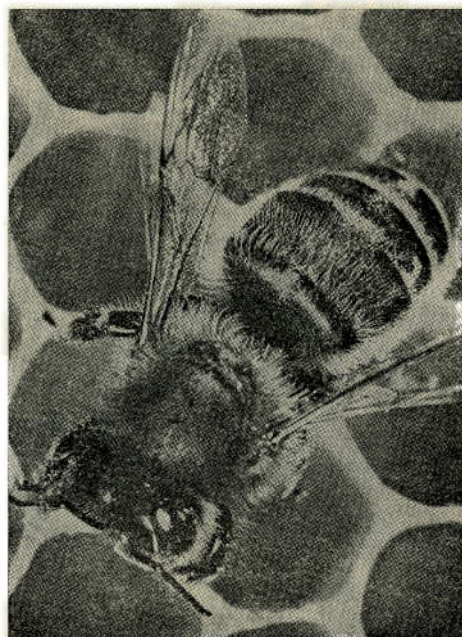
Působnost medu je ovšem zaručena jen tenkrát, jestliže jsou v něm v dostatečném množství obsaženy jmenované účinné látky. Obvykle tomu tak je, ale nemusí tomu tak být vždy. Kvalita medu je závislá na krajině, na počasí, na bohatosti nektaru, na přikrmování včel cukrem, na době zpracování a uskladnění. Naštěstí je med výrobek přírody, který je získáván beze změn svého přírodního složení a nemusí být konzervován ani barven. Tmavé medy (např. pohankový) jsou bohatší na minerální soli než medy světlé.

Mám za to, že uvedená fakta o medu svědčí dostatečně o jeho vysoce výživné hodnotě, o jeho velkém energetickém účinku a terapeutickém působení, jehož účinnost byla zjištěna při různých chorobných afekcích a kontrolována jak biology, tak lékaři. Nás, věřící, těší i to, že slova Písma: „Užívej med, protože je dobrý“ jsou potvrzena vědou i po tisíciletích.

MUDR. M. DOSTÁL

to především glukóza — hroznový cukr, který je hlavním zdrojem výživy svalové tkáně. To je důvod, proč je glukóza považována za intenzivní

Jak se tichý naposledy ztišil

MILOSLAV ŠUSTEK

Dokončení

Izraelský národ se na své pouti přibližoval k cíli, k zaslíbené zemi — Kanaánu. Mojžíšovou touhou bylo přivést Boží lid až sem a pak s radostným plesáním vejít s ním do země, kterou Hospodin zaslíbil Abrahamovi, Izákovi a Jákobovi.

Bůh mu však předtím řekl, že tam nevejde, protože neoslavil Boží jméno při vodách sváru, když ztratil trpělivost — on, který se celý život cvičil v tichosti a pokoře. S hlubokou opravdovostí se Mojžíš osměluje žádat Hospodina: „Prosím, nechť vejdu a užířím zemi tu výbornou, kteráž jest za Jordánem, horu tu výbornou i Libán“ (5 Moj 3,24.25). Laskavý Bůh mu však i nyní odpověděl přísně: „Dostí máš, nemluv více o tom se mnou. Vstup na vrch hory Fazga a pozdvihna oči svých k západu a k půlnoci, ku polední i k východu, hled očima svýma, neboť nepřejdeš Jordánu tohoto.“

Boží služebník se uměl ztišit i nyní. Kolikrát se už ztišil v životě! Kolikrát ho zakřikl faraón! Mojžíš však přenechal všecko Bohu, který promluvil za něj mocnou a tvrdou řečí! Kolikrát se proti němu postavili i převrácení mužové z Izraele! Zdálo se, že už to nevydrží, ale Pán zasáhl a zastal se svého služebníka. Vlastní sestra Marie se proti němu vzbouřila a popudila i jeho bratra Árona. I tehdy předal všecko do rukou milostivého Boha, jenž zasáhl přísně proti Marii. — Však nyní je Hospodin přísný i vůči němu. Pán má k tomu dost důvodů. Mojžíš se nechce omlouvat, přiznává svůj hřích, prosí Boha o odpuštění a věří, že ho dosáhl. Ví, že Hospodin je „lítostivý a milostivý, dlouhočekající a hojný v milosrdenství a pravdě“; proto jej znovu pokorně žádal, aby se přestal na něj spravedlivě hněvat a dovolil mu s milovaným lidem dojít k cíli celoživotního díla.

Pán ale řekl své jasné a nekompromisní „ne“; a ještě dodal: „Nemluv už o tom se mnou!“ Tady je třeba znovu se pokorit a znovu se ztišit! Když Hospodin takto mluví, pak je to jen k Mojžíšovu dobru. Vždyť Pán se jednou k jeho celoživotní práci mocně přiznal. Mojžíš stejně přijde se svým lidem do věčného Kanaánu, kde už netuče hříchu a smrti. Ne, on netuče reptat proti Božímu rozhodnutí, tiše je přijme a bude mu doře!

Ted se už nestaral o sete, ale náhle se ho zmocnila velká starost o lid. Kdo jej uvede do požehnané země? Proto se modlí. „Opatřiz Hospodin, Bůh duchů, Bůh všelikeho těla, shromáždění toto mužem hodným, který ty vycházel před nimi ..., aby nebylo shromáždění Hospodinovo jako ovce, které nemají pastýře“ (4 Moj 27,16.17). Bůh

vyslyšel jeho modlitbu a dal mu příkaz, aby ustanovil místo sebe Jozue, syna Nun, který je naplněn Duchem Božím. Jemu měl poskytnout všechna potřebná naučení a vybavit jej autoritou.

Mojžíš má ve svém srdci zvláštní pokoj a radost. Služebníci Boží odcházejí, Hospodin zůstává vlastním vůdcem svého lidu! S ještě pokornějším srdcem a ještě tišším duchem vkládá své ruce na hlavu Jozueho a před celým shromážděním jej slavnostně ustanovuje vůdcem Izraele.

Nemůže však odstoupit, aniž by připomněl lidu všechny předivné zkušenosti, které s Bohem učinili v minulosti. Přesvědčivě s horlivostí a láskou jim připomíná, že je Bůh vyvolil ne proto, že by jich bylo více než jiných národů, ale protože je miloval a chtěl jim splnit smlouvu učiněnou s jejich otci víry. Znovu jim opakoval příkazy a ustanovení Boží, která obdržel na Sinaji. Neváhal zdůraznit jejich svatost a závaznost. Ukázal jim zřetelně, že zachováváním Božích příkazů dosáhnou požehnání ve všech oblastech života a že pro jejich nerespektování přijde na ně zlořečenství ze všech stran. Svá napomínání uzavřel dojemnými slovy: „Dovolávám se dnes proti vám svědectví nebes i země: Předložil jsem ti život i smrt, požehnaní i zlořečenství; vyvol si tedy život, abys byl živ ty i tvé potomstvo“ (5 Moj 30,19).

Mojžíšovo dílo vrcholí. Dal se cele milovanému národu. Na nic podstatného nezapomněl. Kdo chtěl, mohl porozumět a srdcem pochopit, že žil jen pro ně a pro jejich spásu, že je hluboce miloval. A nyní celá Mojžíšova bytost je uchválena Duchem Hospodinovým a on, který je nejen vůdcem, ale i prorokem, otevírá ústa svá a zpívá velkou historickou a prorockou píseň. Vděčně připomíná mocné činy Boží v minulosti a předpovídá velké budoucí události. Formou slavnostního verše líčí konečné vítězství věrných, až přijde Spasitel v moci a slávě. — Synové Izraele, jejich děti a další potomci se budou z paměti učit této Duchem naplněné písni Mojžíšově. Budou ji zpívat při bohoslužbách i při denní práci. Jakým trvalým požehnáním se stal život muže posvěceného Bohu!

Po této úžasné prorocké písni se Mojžíš znovu ztišil. Bylo to dobré, neboť téhož dne mu řekl Hospodin: „Vstup ... na vrch hory Nebó ... a spatř zemi Kananejskou, kterouž já dávám synům Izraelským právem dědičným. A umřeš na vrchu, na který vyjdeš, a připojen budeš k lidu svému“ (5 Moj 32,49.50).

Trpělivý služebník Boží se pokorně

sklonil před vůlí Boží. Lid však byl nesmírně zarmoucen. Smrt milovaného vůdce byla pro ně těžším trestem než cokoli jiného. Bůh chtěl, aby srdcem pochopili, že nesmějí v budoucnu ztěžovat život svému vůdci, jak to činili Mojžíšovi. — Nejtvrdší zkouškou pro Mojžíše v této chvíli bylo rozloučení s lidem, pro nějž tlouklo jeho milující srdce po tolik let! Byl s nimi spjat na život a na smrt. Naposledy se ještě postavil před milovanými dušemi, Duch Boží na něm spočinul a on pronáší nejvznešenější a nejpohnutější slova požehnání:

*„Není žádného jako Bůh silný,
ó Izraeli,
kterýž se vznáší na nebesích ku
pomoci tobě
a u velebnosti své na oblacích
nejvyšších ...
Blahoslavený jsi, Izraeli.
Kdo jest podobný tobě,
lidsky vysvobozený skrze Hospodina,
jenž jest pánem spomožení tvého?“
(5 Moj 33,26.29)*

I po této písni se služebník Boží ztišil, aby nastoupil svou novou a tajemnou cestu. Je mu jasné, že musí zemřít o samotě a nikdo z jeho nejdražších mu neposlouží v poslední hodině. Musí opustit drahé společenství lidu Páně. Odevzdal svůj život do rukou Stvořitele. Poručil sebe i svůj lid lásce a milosrdenství Toho, který jej nikdy nezklamal a nikdy jej v kritické chvíli neopustil.

Proto směle vykročil a svůj zrak upřel k hoře Nebó, k vrchu Fazga. Bylo mu sto dvacet let. Jeho věk nebyl tak vysoký, jako předchozích patriarchů, ale byl vyšší než věk jeho současníků. Kolem čtyřiceti let žil na dvoře faraónově, čtyřicet let se učil trpělivosti jako pastýř stád v zemi Madiánské a čtyřicet let se učil tichosti a dalším potřebným ctnostem s reptajícími Izraelci. A přece je tolik miluje! — Písmo o něm praví, že v této chvíli „zrak mu nepohasl a svěžest ho neopustila“. Jeho tělo nezesláblo, mysl byla bystrá. Mohl mluvit, psát, chodit, pracovat jako dosud. Měl dotrý postřeh a výbornou paměť. Z jeho tváře vyzařoval Boží pokoj. To byla odměna za jeho službu, za jeho tichost, trpělivost a pokoru, za jeho věrné zachování Božích příkazů, které způsobilo, že jeho tělo, duch i duše byly v dokonalém souladu.

Stanul na osamělé výšině a nezkaleným zrakem pohlédl na krajinu, rozprostírající se před ním. Na západě viděl vody velikého moře, na severu pohoří Hermon, na východě roviny moábské a na jihu poušť, po níž tak dlouho putovali. V samotě přehlížel svůj život. Znovu vyznával své hříchy a prosil o odpuštění ve víře v budoucího Mesiáše. Ne, jeho rušný život nebyl marný, přinese jistě plody pro věčnost!

Před jeho zraky se rozkládala zaslíbená země, cíl jeho tužeb. A v tom mu

Dokončení na str. 14

Měj ho stále ráda

Mít někoho rád, když je naše láska opětována, je přirozené a snadné. Ale v manželském životě přicházejí i takové chvíle, kdy zůstáváme se svou láskou sami. Mohou nastat dokonce okolnosti, které se obvykle řeší rozvodem.

Chci se zabývat několika myšlenkami, které by rozvodu mohly zabránit. Jistě že nevyřeší problém rozvodu beze zbytku. Manželský život je komplikovanější, než aby se nechal vyřešit několika radami. Tentokrát si připomeňme několik myšlenek spíše na adresu žen. Někdy později to bude na adresu mužů.

Jsem přesvědčen, že Bůh započal rozvod ze tří důvodů. Dva z nich můžeme najít v ev. Matouš 22,37-40, kde nám Pán Ježíš připomíná, že máme milovat Boha z celého srdce a svého bližního jako sebe samého.

Jestliže budeme u Pána hledat řešení svých manželských problémů a sledovat, jak tyto problémy pro nás řeší — místo abychom se pokoušeli od nich utéci rozvodem — budeme si svého Pána mnohem více vážit a budeme ho mnohem více milovat. Tak se jej naučíme milovat z celého srdce.

Když se naučíme milovat svého životního druhu, zvlášť má-li nějaké nehezké povahové vlastnosti, pomůže nám to rozvíjet právě ten druh lásky k lidem, který budeme potřebovat, abychom mohli žít po celou věčnost ve společnosti vykoupených. Dovolte, abych se těmito dvěma důvody zabýval podrobněji.

Zásada „Miluj svého bližního jako sám sebe“ platí velmi konkrétně ve vztahu ke tvému životnímu partnerovi. Jestliže svého druhu zavrhněš natolik, že se s ním rozvedeš, neprojevíš tím ani lásku k sobě. Jestliže se k tobě nechová hezky, pravděpodobně nezná nic lepšího, a proto potřebuje více projevů lásky, pochopení a zájmu, než úplné přerušení vztahů. Snad děláš třeba nevědomky něco, co jej zraňuje a co mu vadí. Možná, že tvé chování pramení ze sobectví, že se dožaduješ svých „práv“. Pán Ježíš nám říká, že máme být nástrojem jeho lásky pro jiné lidi, a ne těmi samospravedlivými, kteří vyžadují služby od jiných (viz Mat 20,25-28).

Manželský musí být vzájemným slibem dvou lidí, že se budou jeden druhému přizpůsobovat a že budou o sebe navzájem pečovat. Jestliže svého partnera podezříváš, že z manželství jenom těží,

nepovede to k ničemu jinému než k odcizení. Jestliže od svého partnera vyžaduješ naprostou lásku a oddanost, pak si je vůbec nezasloužíš, protože stručně řečeno, ty mu je také nedáváš. Naprostou a dokonalou lásku má pouze Bůh. Nikdo z lidí nemůže dokonale milovat, protože nemyslet na sebe a na svůj prospěch je pro člověka nesmírně těžké. Vždy potřebuje pomoc, potřebuje někoho jiného.

ODPOUŠTĚJ

Dovedeš-li opravdově odpustit — udělala jsi velký krok směrem k Boží úrovni lásky. Pán Ježíš jednou vyprávěl o dvou mužích, kteří dlužili velké částky stejnému věřiteli. Ani jeden z nich nemohl své dluhy zaplatit a věřitel jim oběma odpustil. Pak se Ježíš Kristus tázal: „Který z nich bude mít věřitele raději?“ Dostal správnou odpověď: „Mám za to, že ten, kterému odpustil víc“ (viz Luk 7,41-43).

Myšlím si, že manžel může nejvíce ublížit své manželce nevěrou. Zdá se, že Pán Bůh se na to dívá stejným způsobem. V ev. Matouš 5,32 a 19,9 prohlašuje, že jedinou přijatelnou omluvou pro rozvod je cizoložství. Ale když došlo k cizoložství, bible nás vyzývá, abychom odpustili a vrátili se ke svému partnerovi (1 Kor 7,11). Proč Bůh chce, abychom raději odpustili? Protože můžeme-li projevit tolik Boží lásky a odpustit svému partnerovi ten nejhorší hřích, jakého se mohl proti tobě dopustit, pak máš velký předpoklad pro budoucí štěstí.

DÁVEJ

Čím více dáváš a vzdáváš se svých přání a nároků, tím méně budeš pocítovat krivdu. Představ si například ženu, která se půl dne snaží a připravuje pro svého manžela oběd, ale on nad ním ohrne nos, protože jídlo nechutná přesně tak, jako když mu vařila jeho maminka. Tím se choval hrubě a sobecky. Chápu, že manželka může prožít všechny ty neobdobné pocity bolesti, ponížení a hněvu. Může své pocity obrátit proti manželovi a tím ještě více zhoršit vzájemné vztahy.

Ale představ si, že místo takového jednání si uvědomíš, že je nástrojem Boží lásky, který má pečovat o potřeby manžela. Připomene si, že připravovala jídlo, protože se chce postarat o dobrou výživu svého manžela, ale uvědomí si také, že forma, jak s ním mluvila, nebyla vhodná. Pochopí, že v jeho myšlení nenaplnila jeho

potřeby. On potřeboval získat pocit jistoty také tím, že jídlo bude chutnat právě tak, jako od maminky. Možná, že v podstatě cítí, že takový způsob přípravy jídla je projevem lásky. Když si manželka uvědomí potřeby svého manžela a bude se je snažit uspokojit, když položí jeho potřeby na přednější místo než své vlastní, v mnohém si pomůže a odstraní pocit krivdy. Uvědomí si, že v pozadí manželových projevů byla určitá nenaplněná potřeba, nikoli snaha ji ubližovat a soustředí se na něco jiného než na sebe a své pocity.

Jsem přesvědčen, že bude-li ve svých projevech lásky vytrvalá, poroste také láska jejího manžela. I kdyby se dokonce nikdy nenaučil být ideálním manželem, může manželka prožít štěstí a pokoj sama v sobě — bez ohledu na to, jak se chová on — protože se snaží dávat, nikoli brát. Jak by tě mohlo zraňovat a zlobit něco, na čem ti už nezáleží?

Když se ještě lépe seznámíš s Pánem Ježíšem, poznáš, že chce pro nás jen to nejlepší. Když zachováme přikázání, která jsou závazná pro každého z nás, nemá z toho užitek jen on nebo naši bližní, ale předně my sami. Jen tak můžeme plně využít svůj život.

OČEKÁVEJ ŠTĚSTÍ

Myšlím si, že to je třetí důvod, proč Bůh započal rozvod. Záleží mu na naší čistotě. Ve všech biblických státech, kde se mluví o rozvodu, hovoří se také o cizoložství. To je hlavní důvod, proč Bůh zakázal rozvod a z manželství udělal smlouvu na život a na smrt. Jelikož nikdo nechce zemřít, naučí se manželé, podle Božího plánu, být spolu šťastni.

Rozvod je ve většině případů poráženecká instituce, útěk od řešení problémů. Před i po rozvodu se zveličuje všechno špatné a zapomíná na dobré stránky partnera i na pěkné společné prožití chvíle. Oba by měli hledat ze všech sil vyřešení konfliktů situace.

Nenech se přemoci nešťastnými nehodami. Snad nemůžeš hned všechno změnit, ale můžeš změnit svůj postoj. To změni tvou náladu, ale možná, že je to také to jediné, co je třeba změnit, aby se vyřešila celá situace.

Satan si nepřeje, aby vaše manželství bylo úspěšné. Přeje si, abyste nikdy nedosáhli možného štěstí, ale žili v hořkosti a rozvodové náladě místo toho, abyste se těšili z Božích darů a děkovali mu za ně. Dovolíš, aby k podobným věcem došlo i ve tvém životě, nebo se jim postavíš a budeš proti nim bojovat duchovními zbraněmi, které ti Bůh nabízí ve svém slově?

A pak, jeden biblický text nám říká, že máme možnost svázat satana a jeho činy tak, jako jsou svázány v nebi a uvolnit Boží moc tady na zemi tak, jako se projevuje v nebi (viz Mat 18, 18-20). Modli se tedy tak, jak ses nikdy nemodlila a miluj svého manžela jako nikdy dříve.

BŮH PRACUJE PRO DOBRO

Máš odvahu tvrdit, že okolnosti, které původně vytvořil satan, aby vás ničily, nemůže Pán použít, aby vaše manželství bylo lepší než kdykoli dříve? Řím 8, 28 říká, že „všechno napomáhá k dobremu těm, kdo milují Boha“. To,

co mohlo původně vypadat jako satanovo vítězství, se může velmi snadno obrátit ve tvůj úspěch.

Nikdy nezapomeň, že manželství trvá dále, že je možno dosáhnout kompromisů, že se můžete vzájemně přizpůsobovat, že se můžete naučit líbit jeden druhému.

Bůh chce působit štěstí v životě všech, kdo jej milují. Boží vůle je, aby ti byl manžel věrný. Boží vůle je, abys měla šťastné manželství, naplněné láskou a odpuštěním. Bůh si nepřeje, aby tě trápily vzpomínky na minulé chyby, abyste vůči sobě chovali nepřátelství. Bůh si nepřeje, abyste rezignovaně říkali „to je konec“, rozdělili své cesty a vzpomínali jen na to, jak jste byli spolu nešťastni.

Říď se zásadami bible; je to ta nejlepší manželská příručka, jaká kdy byla napsána.

A nakonec mi dovolte, abych vyprávěl o dvou manželských párech, které znám. V obou případech se manželky neprestaly věrně modlit za své manžely, ať se dělo cokoli.

PROHRY, KTERÉ SE STALY VÍTEZSTVÍM

Jeden z manželů vyprávěl svůj příběh ve sboru, kam jsem také chodil. Kdysi byl tak zaujatý proti Bohu a náboženství, že své manželce zakázal chodit do sboru. Vyprávěl, jak jeho manželka řešila daný problém: „Jednala tak, jak by asi jednala každá jiná žena na jejím místě. Chodila do sboru dál, bez mého vědomí,“ říkal s dávkou mílého humoru. „Navštívila každé shromáždění a modlila se za mne.“

Bůh úplně změnil postoj tohoto muže k jeho manželce, manželství a ke vztahu k Bohu.

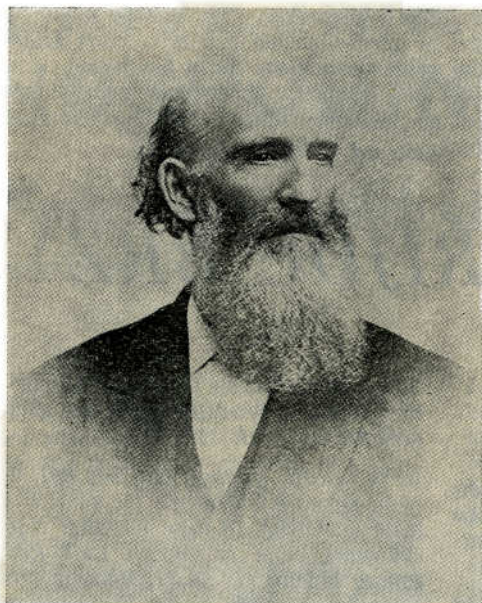
S tím druhým manželem jsem se seznámil při určité společenské události. Vyprávěl velmi smutný příběh o tom, jak sedm let bojoval s alkoholismem. Přitom citově ničil svou manželku. Po celé týdny ji nechával doma opuštěnou, chodil pít a tančit. Někdy ho večer našla v nějakém podniku a prosila ho, aby šel domů. V takových případech ji nabízel rozvod s odůvodněním, že ji stejně k ničemu nepotřebuje.

Tato žena si však vypěstovala pro svého manžela lásku, kterou nemohl ani satan zničit. Sedm let se modlila, aby ho Pán změnil a udělal z něho milujícího otce a manžela, jakého rodina potřebuje.

Jednou přemožena situací, hledala pomoc a radu u lidí, kterým důvěřovala, ale ani tam nenašla pochopení. Pak naprosto na konci svých sil poklekla a svěřila celou situaci Bohu. Žádala ho, aby nějakým způsobem zasáhl. Bůh ve své nekonečné milosti a lásce tuto modlitbu vyslyšel. Duch svatý onoho večera zapůsobil na osamocené, opilého, zničeného a beznadějněho muže — jejího manžela v pokoji motelu, vzdáleného řadu kilometrů. Změnil úplně jeho život i život celé rodiny. V bibli je napsáno: „Ale pokorní obdrží zemi a bude je blažit dokonalý pokoj“ (Žalm 37, 11). Já jsem viděl na vlastní oči důkaz pravdivosti tohoto výroku.

Nezapomeň, že láska, která přichází od Pána Ježíše, může konat zázraky v manželstvích i dnes. Pán Ježíš i láska nikdy nezklame.

D. N.

MUŽ, který nechtěl zrezivět

(K STÉMU VÝROČÍ ÚMRTI
JAMESE WHITEA)

Uplynulo celé jedno století od doby, kdy se adventisté sedmého dne na celém světě s velkým zármutkem dovídali o odchodu jednoho z prvních adventistických průkopníků, výborného kazatele, vydavatele a organizátora, bratra Jamese Whitea. Vynikal hlubokou a upřímnou vírou, vzorným křesťanským charakterem, úžasnou obětavostí a schopností strhnout druhé pro své velké cíle. Svou rozsáhlou organizátorskou činností se zasloužil o rozšíření adventního poselství v mnoha oblastech Spojených států i v Evropě, zakládal a pastýřsky vedl desítky nových skupin adventistických věřících, zajišťoval mezi nimi spojení pomocí církevního časopisu a vydával pro ně velké množství hodnotné literatury. Stál u zrodu naší církevní organizace a po dlouhá léta ji vedl v úřadu předsedy Generální konference. Jeho život i dílo většina z nás téměř nezná. Snad je to tím, že bratr White stojí poněkud ve stínu své manželky, Ellen Gould Whiteové, kterou dobře známe nejen proto, že svého manžela přežila o celé 34 roky, a tak je nám časově mnohem bližší, ale zvláště pro její vynikající úlohu služebnice Páně, z jejíhož pera vyšlo více než padesát knih, hojně čtených po celém světě.

Soudobý významný politický činitel, redaktor a vydavatel místního časopisu v Battle Creeku, George Willard, krátce po Jamesově smrti v jednom svém článku poznamenal: „Je-li schopnost založit církevní společnost a vtisknout jí tvar i pevnost, je-li nadání utvářet a řídit život velkých společenských znakem pravé velikosti, pak James White je rozhodně oprávněn být takto pojmenován.“ Bratr White byl opravdu neobyčejným mužem. Jeho heslem bylo: Lépe se opotřebovat, než-li zrezivět; proto jeho současníci mo-

hli podávat svědectví, že vykonával tolik práce, na kolik stěží stačili tři jiní lidé. Proto rozhodně není možné, abychom v jednom článku vylíčili celý tak bohatý a plodný život, jaký James White žil. Přesto si chceme v roce stého výročí jeho úmrtí připomenout alespoň několik významných událostí z jeho života a současně tak poukázat i na okolnosti, za kterých v druhé polovině minulého století z hrstky adventistických věřících vznikala církev, která je dnes rozšířena po celém světě, církev adventistů sedmého dne.

SLABOZRÁKÝ CHLAPEC

James White se narodil 4. srpna 1821 v Palmyře, ve státě Maine, jako páté z devíti dětí. V dětství byl velmi slabý a když měl tři roky, onemocněl tak, že téměř oslepl. Z toho důvodu ani nemohl chodit do školy, aby získal alespoň základní vzdělání. Zdálo se, že se bude muset smířit s hroznou vyhlídkou, že celý život prožije jako negramotný.

Slabozrakost Jamesovi do velké míry bránila v duševním rozvoji; zato pozoruhodně rostl tělesně. Na farmě se stal otcovou pravou rukou a v osmnácti letech už z něho byl vysoký a statný muž. A právě tehdy se stalo něco skoro zázračného; Jamesův zrak se začal zlepšovat, až viděl úplně normálně. S pevným odhodláním se hned zapsal do místní školy. Když se tento devatenáctiletý, dobře urostlý mladík představil, učitel mu řekl, že bude muset začít s nejmenšími školáčky. Mnozí přátelé se mu smáli a radili mu, aby se po zbytek svého života věnoval zemědělství a vzdal se své touhy získat vzdělání. Ale James jako žízňivé zvíře na poušti, které pojednou objeví pramen čerstvé vody, se vrhl do studia. Školní rok trval pouhých dvanáct týdnů, ale mladý muž se tak oddané

věnoval studiu, že když školní rok skončil, ředitel mu předal vysvědčení, které ho opravňovalo učit na základní škole. Této možnosti hned následující zimy využil.

Brzy si zjistil, že musí denně studovat dlouhé hodiny, aby byl schopen učitelskou práci zvládnout. James se ale nevzdal a v této zkušenosti dosáhl vítězství.

Přes léto si vydělal nějaké peníze a na podzim začal studovat v metodistické škole v Reedfieldu. Tam opět dosahoval výborných studijních výsledků a na konci školního roku mu ředitel řekl, že když tak bude pokračovat ještě jeden semestr, bude schopen začít studium na vysoké škole. S tímto radostným výhledem a s odhodláním, že nic mu nesmí překazit jeho plány, se vrátil domů. Netušil však, že jeho studentská léta už skončila. Dvanáct týdnů strávil v základní škole a devěťadvacet týdnů navštěvoval vyšší školu — to bylo celé oficiální vzdělání, které kdy získal. Pak se setkal s poselstvím o druhém příchodu Ježíše Krista, a to změnilo celý jeho život.

KŘESŤANSKÁ ZKUŠENOST MLADÉHO JAMESE WHITEA

Už v patnácti letech byl James White pokřtěn a stal se členem Křesťanské církve. Později se ale tak zabral do studia a učitelského povolání, že je miloval víc než Krista a uctíval místo nebeského Boha. Takový měl postoj, když se vrátil domů ze své školy.

Po několika dnech jeho matka zavedla řeč na předmět, který v té době zaujal pozornost mnoha lidí.

„Víš o tom, Jamesi,“ řekla, „že bratr Oakes z Bostonu pořádá ve školní budově shromáždění, na kterých dokazuje, že Kristus se vrátí na naši zemi přibližně roku 1843? Mnoho sousedů tomu uvěřilo a obrátilo se.“

James se zamračil. Už dříve slyšel o tomto učení a zavrhl je jako pouhý lidský výmysl.

„Máš na mysli milleristy?“

„Možná, že by se jim tak dalo říkat,“ odpověděla matka, „ačkoli jejich učení se zakládá na Písmu a ne na nějakém člověku.“

„Ale mamí,“ James namítal, „William Miller je prostě fanatik. Dělá si nárok na to, že zná víc než sám Kristus, který řekl, že neví den ani hodinu svého příchodu.“

Mladý student však nemohl mamince dlouho oponovat. Brzy zjistil, že znala titli lépe než on a že na všechny jeho otázky měla vždy pohotovou odpověď. Nakonec se rozhodl, že shromáždění přece jen navštíví a sám se přesvědčí, je-li učení milleristů skutečně založeno na Písmu. A od té chvíle večer co večer chodil poslouchat jejich mocná kázání, která ho brzy přesvědčila. Současně ho však naplnilo přesvědčení, že jeho povinností je pomáhat adventistickým kazatelům šířit jejich poselství a varovat svět před blížící se zkázou.

Vědomí odpovědného úkolu, který Pán na něj vložil, Jamese Whitea postavilo před těžká rozhodování. V jeho nitru vznikl těžký zápas. Co se stane s jeho dřívějšími sny? Má se vzdát všech svých plánů a zůstat stále jen bezvýznamným člověkem v tomto světě?

Stál pod širým nebem a modlil se k Bohu. Přemýšlel o všech svých nedávných nadějích a možnostech, které se před ním otvíraly. V tu chvíli se mu zdálo, že by to byla příliš velká oběť všeho toho se vzdát. Hleděl vzhůru, dupal a téměř křičel svoji odpověď:

„Ne, Bože, nepůjdu!“

Pět minut nato si už balil věci a odjížděl do newportské akademie, pevně odhodlaný pokračovat ve studiu. Nic ho nemohlo odvést od jeho cíle. To si alespoň myslel.

Jeho snaha utéci před odpovědností, kterou ho Pán pověřil, se však minula účinkem. Duch svatý mu nedopřál chvilku klidu. Nakonec James svůj boj vítězně dobojovává a na Boží volání odpovídá:

„Pane, půjdu.“

V tomto rozhodnutí ho povzbudila i účast na dvou velkých stanových shromážděních, která se konala v září a v říjnu roku 1842. Tam poprvé viděl „onoho velkého a dobrého muže“, Williama Millera, a projevy adventistických kazatelů na něj silně zapůsobily. „Bylo to velké shromáždění; mnoho stanů, jasná a mocná kázání. Písně o druhém příchodu měly takovou moc, jaké jsem nikdy přetím v duchovních písních nebyl svědkem. Moje přesvědčení o druhém příchodu se na tomto shromáždění velice prohloubilo. Ke konci shromáždění jsem cítil, že musím okamžitě vyjít na veliké pole dozrávající ke žni a ze všech sil volat a varovat.“ — Takto James White později vzpomíná na dojmy z návštěvy druhého, říjnového shromáždění.

Pod vlivem těchto zkušeností cestoval z místa na místo a všude kázal blízký Kristův návrat. Dostával tolik pozvání, že kázal i dvacetkrát týdně. V důsledku tohoto úspěšného kazatelského úsilí byl na jaře 1843 vysvěcen na kazatele křesťanské církve.

O rok později, na jaře 1844, společně s dalšími adventisty očekával druhý příchod Spasitele. Když však Kristus v očekávaný čas nepřišel, prožil spolu s ostatními zklamání. Tato trpká zkušenost se opakovala ještě jednou, a dokonce ve větší míře, na podzim téhož roku, 22. října.

Jen málo věřících, mezi něž patřil i James White, došlo k závěru, že výpočty adventistů byly přece jen správné, ale že se dopustili omylu v tom, jaká událost se měla v určeném čase odehrát. Tato skupina věřících se stala základem nového hnutí, z něhož později vznikla církev adventistů sedmého dne.

Pokračování v příštím čísle
MILAN HLOUCH

Celý náš život je předznamenán vírou v událost, ke které brzy dojde. Věříme, že Pán Ježíš brzy přijde z vesmíru na naši zemi. A my si přejeme být na to připraveni. Ale co když v té vzácné krátké době přípravy děláme něco zbytečného, a naopak nám chybí to, bez čeho před Ním neobstojíme?

Bible informuje o všem, co je důležité ke spasení. Jsou však v ní zvláštní zprávy právě pro nás, kteří žijeme před skončením dějin hříchu.

V několika krátkých zamyšleních se chceme těmto zprávám věnovat. Jsou od Toho, který řekl:

JISTĚ PŘIJDU BRZY!

MY A KRISTUS

My

tě, Pane, známe.

Zařadili jsme tě do svých životních názorů. Hodíš se nám tam, protože tvé učení je humánní a nenapadnutelné.

Hledáme vždy to nejsprávnější a ze svého života se snažíme udělat tak vysokou konstrukci, aby dosáhla všeho, po čem toužíme. Ale když jsme již bohatí svými uskutečněnými, zpřítomněnými a zhmotněnými touhami (Zj 3,17), je nám smutno.

To proto, že jsi nás stvořil pro věčnost. My vlastně toužíme po tom, co nekončí — ale to, čeho jsme dosáhli, bylo časné...

My jsme asi — Laodicea.

Kristus

Já to všechno vím. Zatím mne jen řádiš do svých názorů. Bojiš se na mne spolehnout. Bojiš se zapřít, bojiš se vyznat. Nejsi studený, ani horký.

Chceš mít vše zaručené, neodvážíš se riskovat. Ale cesta za mnou je dobro-

družstvím víry. A ty máš ze všeho strach.

Já tě miluji. Nechci, aby ses bál. Víš proč se bojiš? Protože jsi sám. Uvědom si: Vždyť ty mne nevidíš! Nevíš mne, když si zakryji tvář kvůli tvému hříchu (Iz 59,2). Nevidíš mne, protože se díváš jinam, na něco důležitějšího. Víš sice, že jsem, ale nejsem pro tebe jediný — máš přede mnou jiné bohy (2 Moj 20,3). A to je vážné.

Já ale nezůstávám daleko od žádného člověka (Sk 17,27). Přicházím co možná neblíže. Prosím u tvého srdce. Dále nemohu (Zj 3,20).

Dosud jsi mne jen řadil do svých životních názorů. Hodil jsem se ti, protože mé učení je humánní, nenapadnutelné a povzbuzující. Jsem pro tebe jen učitelem, ale ty potřebuješ Spasitele. Chci vejít a být s tebou. Musíš vidět mou tvář (Žalm 27,8), aby ses nebál, abys nebyl vlažný, abys zvítězil. Vše jsem pro to již připravil.

Mezi námi jsou jen ty zamčené dveře.

P. ŠUSTKOVÁ

DOKONČENÍ ZE STR. 11

Duch Boží dal vidět věčnou vlast, domov vykoupěných, druhý ráj, pravou zaslíbenou zemi. Prorok Mojžíš jako by se díval vírou do budoucích let a staletí. Viděl národ usazený v Kanaánu. Otevřely se před ním dlouhé a smutné dějiny odpadlictví a Božího trestání. Viděl „hvězdu z Jákoba“, spatřil Ježíše jako děťátko i jako umírajícího pokorného služebníka. Slyšel jeho výkřik „Bože můj, Bože můj, proč jsi mne opustil?“ Viděl jej jako vítěze nad smrtí a spatřil jeho triumfální vstup do nebes. Mojžíš se zaradoval z toho, že směl být účasten alespoň v malé míře utrpení Kristových. — Viděl druhý příchod Ježíšův i konec velkého boje mezi Kristem a satanem. Pak viděl ztavenou prokletí, kam nemá přístup hřích ani smrt. Byl to pohled krásnější než všechny jeho nejmilejší naděje a představy. Pozemská pouť navždy skončila a Izrael Boží konečně vstoupil do zaslíbené země.

Vidění o nebeských věcech pomínu-

lo a Mojžíš se díval na pozemský Kanaán. Jeho bystrý zrak se kochal pohledem do dálav. Služebník Boží se ve svém životě naposledy ztišil. Po vyčerpávajících řečech k Izraeli, po slavnostním požehnání a po uchvacujícím vidění, které zahrnovalo staletí a tisíceletí, unavený bojovník tiše uleh, aby si odpočinul. Ten odpočinek — to byla i jeho klidná smrt.

Úvahy o tichém Mojžíšovi bychom měli ukončit prosbou: „Laskavý, milostivý a lítostivý Bože! Takto tě oslovujeme, neboť tak ses zjevil svému služebníkově Mojžíšovi. Smiluj se nad námi, jak ses smilovával nad ním. Dej nám trpělivost v boji života, jak jsi dával jemu. Nauč nás tichosti a pokoře, ctnostem, kterým se on učil od Mesiáše — Krista, k němuž vzhlížel v živé víře a naději. Nauč nás, Pane, ztišit se i v nejpohnutějších chvílích a celým srdcem spoľehnout na tebe a na tvé vedení. Učiň to pro Ježíše Krista, našeho Pána, jehož předobrazem byl Mojžíš. Amen.“

ZPÍVEJME HOSPODINU

Píseň, projev našich citů

MILAN DROBÍK

Kniha Žalmů je sbírkou písní, básní, modliteb, meditací i prorocství. Jejich pisatelé Mojžíš, Azaf, David, Šalomoun a další je nepsali, aby se proslavili. Jsou výsledkem jejich vztahu k Bohu, jejich touhy po něm. Jsou projevem jejich citů, které vyjadřují chválu a velební Boha.

Takoví lidé jsou mezi námi i dnes. Prožili nejednu radost, ale i zklamání. Protože jsou hluboce věřící, chválí Boha v radosti i žalu. Většina z nich zpívá nebo hraje písně, které složil někdo jiný. Jsou však i takoví, kteří dovedou své pocity a zážitky vyjádřit osobně v básni či písni. Tentokrát si připomeneme dvě písně, které vznikly v našem století a jež byly napsány po osobní zkušenosti s Bohem.

Píseň „Já chodívám v zahradě sám“ je pozoruhodná jak svým zajímavým textem tak i dojemnou melodií. Vznik písně byl ovlivněn nezvyklou příhodou. Nechme vyprávět autora písně G. A. Milese jeho osobní zkušenost:

„Jednoho dne v březnu 1912 jsem seděl v temné komoře, kde mám své fotografické zařízení a harmonium. Na stole před sebou jsem měl bitli, otevřenou právě na tom místě, kde je popisován přitěh, který musí zaujmout každého čtenáře — setkání Pána Ježíše s Marií, jak ho popisuje Jan ve 20. kapitole. Příběh neztratil ani za dlouhá léta, ba přímo staletí, na své kráse.

Když jsem onoho dne četl uvedenou kapitolu, prožil jsem něco, co nikdy předtím. Stal jsem se svědkem dramatického děje, kdy Marie klečela před Ježíšem a volala „Raťboni — Mistře“. Seděl jsem s rukama složenými na křížích a zamyšleně hleděl před sebe na světle modrou stěnu. Tu pojednou jako by se kolem mě setmělo a mně se zdálo, že stojím u vchodu do zahrady. Nahlížeje dovnitř, viděl jsem vinoucí se úzkou cestičku, zastíněnou olivovými větvemi. Po ní kráčela žena, oděná do dlouhého šatu s hlavou smutně skloněnou a se ztemnělým zrakem upřeným k zemi. Byla to Marie Magdaléna. Když přišla ke skalnímu hrobu, položila jednu ruku na vchod a shýbla se, aby nehlédla dovnitř. Tu náhle povstala a rychlým krokem odcházela

od hrobu. Pojednou jsem spatřil běžet k hrobu dva muže. První byl starší, druhý mladší. Věděl jsem, že je to apoštol Petr a Jan. Jan těsně před hrobem předběhl Petra a vstoupil dovnitř. Petr ho pak následoval. Když zmizeli ze scény, objevila se opět Maria. Seděla u hrobu a plakala. Pojednou se obrátila a spatřila za sebou postavu muže. „Proč pláčeš a koho hledáš?“ ptal se jí. Já jsem v něm poznal Ježíše, Marie však myslela, že je to zahradník. Tázala se ho, zda neví, kde je její Pán. Muž ji oslovil jejím jménem. V té chvíli v něm i ona poznala Ježíše a zvolala: „Mistře!“

Scéna se najednou ztratila, já jsem se probral, svíraje chvějící se rukou bitli. Byl jsem tak uchvácen tím, co jsem viděl, že jsem toužil znovu spatřit Kristovu tvář a znovu slyšet jeho hlas. Měl jsem touhu vyprávět všem, co se mi přihodilo. Vzal jsem papír a napsal báseň a ještě téhož večera melodií.

*Já chodívám v zahradě sám,
když se ještě stkví rosa v květu
a tu slyším hlas, plný nebes krás
tak Pán můj mluví k světu...*

Tak vznikla píseň, která byla přeložena do mnoha jazyků a stala se ozdobou mnoha zpěvníků. Její nádherná melodie potěší srdce každého člověka, bez rozdílu, je-li mladý nebo starý.

Druhou píseň, kterou si chceme připomenout, je „Ozáří věrně koutek svůj“. Píseň zhudebnil v r. 1913 Ch. H. Gabriel (mj. autor písní „Tys moje chvála“ č. 58 a „Až boje pozemské“ 534). Předcházela jí však bolestná zkušenost mladého děvčete Iny Duley Ogdonové. Dostalo se jí té přednosti, že byla přijata jako posluchačka do jednoho známého výchovného ústavu. Měla mimořádné nadání, a to bylo zárukou, že po ukončení školy bude moci ve svém životě něco velkého vykonat. Trebaže měla všechny předpoklady pro studium, přece se musela vzdát slibné kariéry a vrátit se domů. Pan Ogdon se stal invalidou a potřeboval někoho, kdo by o něj pečoval. Ina se musela rozloučit se školou. Opustila své

přítelkyně a vrátila se domů, kde žila v tiché domácnosti se svým nemocným otcem. Musela vykonávat ty nejvšednější domácí práce. Zpočátku se jí zdálo, že to nepřežije. Všechny plány byly zmařeny a naděje na změnu zoufalé situace nebyla žádná. Vždyť pan Ogdon ležel téměř nehybně na svém lůžku a kromě Iny neměl nikoho, kdo by se o něj staral. Kolikrát dívka přemýšlela, co velkého by mohla pro lidi udělat, kdyby...

Jednou, když se Ina zase začala rmoutit nad svým nešťastným životem, uvědomila si, že je křesťankou a že Pán řídí její kroky. Co když Bůh chce, aby konala právě tuto obyčejnou všední práci? Její mysl pookřála a začala si broukat slova, kterými se povzbuzovala vždy, když jí bylo smutno:

*„Nečekej,
až velký skutek se ti objeví,
o veliké světlo nepečeuj!“*

K těmto pak přidala další, zvláště když cítila nechuť k některé z domácích prací, které musela konat. Vzpomínky na školu a ztracenou budoucnost zaháněla slovy:

*„Tiše konej práci svoji,
kterou Pán ti dal,
ozáří věrně koutek svůj.“*

A když mudrovala, že chtěla tak mnoho vykonat pro stovky a tisíce lidí, když reptala nad drobnou prací s vědomím, jak velké věci mohla konat, tu si sama odpovídala:

*„V povinnostech malinkých
tě potřebuje Pán,
proto nikdy se jich nevzdaluj;
mnohého Pán spasiti chce
skromnou rukou tvou!
Ozáří věrně koutek svůj!“*

Slova této písně jsou nejen důkazem toho, jak Bůh může způsobit změnu v myšlení člověka, ale jak splní touhu a přání každého, kdo se poddá jeho vedení. Ina Ogdonová chtěla něco velkého vykonat pro stovky a tisíce lidí. Zásahem Božího vedení a jeho prozíratelnosti to učinila ne pro stovky a tisíce, ale pro milióny. Vždyť její píseň „Ozáří věrně koutek svůj“ byla z angličtiny přeložena do mnoha jazyků, otištěna v různých zpěvnících (u nás Krčský zpěvník č. 9) a je často zpívána při různých příležitostech. Tak bylo pomocí velkého zklamání vykonáno velké dílo.

Neříká tato píseň něco i tobě? Jsi vždy spokojen tam, kde tě Pán chce mít? Dovedeš konat každou práci radostně a bez reptání? Nauč se zpívat tuto píseň a zpívej ji denně — slovy i životem.

„Neztrácejte proto odvalu, neboť bude bohatě odměněna“

Žid 10,35

„Prosím vás, byl byste tak laskav a hodil tento dopis do nejbližší poštovní schránky?“ — Podíval jsem se na mluvčího. Starší chromý pán mi podává dopis. Slíbil jsem mu, že to udělám a on mi poděkoval. Tato příhoda není jistě nic světoborného a moje malá služba byla přece samozřejmá. Přesto jsem ale měl takovou vnitřní radost, protože mi důvěřoval cizí člověk. Kéž by to tak bylo mezi všemi lidmi!

V Praze přišel domů z práce muž celý radostný. Vyprávěl, jak k němu na rušné křižovatce přišlo dítě, chytlo se ho za ruku a důvěřivě mu povídá: „Pane, prosím vás, převedete mne na druhou stranu?“ „Už jsem zažil ve svém životě dost příležitostí, kdy mi lidé prokázali důvěru,“ říká onen muž, „ale nic mne tak nepotěšilo, jako důvěra dítěte.“

Má náš nebeský Otec také radost, když mu jeho děti důvěřují?

Nechceme se vzdát důvěry v Boha. Naopak, ztotožňujeme se se slovy Písma: Žid 2,13: „Také já svou důvěru složím v Boha.“ Nezapomeňme, že Bůh může všechno, jenom jedno ne: aby zklamal člověka, který mu důvěřuje.

Naše důvěra v Boha je „živou nadějí“. S vděčností potvrzujeme: „Velečen buď Bůh a Otec Pána našeho Ježíše Krista, neboť nám ze svého velikého milosrdenství dal vzkříšením Ježíše Krista nově se narodit k živé naději“ (Petr 1,3). Proto nechceme ztratit odvahu důvěřovat Bohu.

*Důvěřuj se v Pána, ó duše má!
Zvečera i zrána On ti pomáhá
On zná tvou strast, promění ji v slast,
nový květ okrášlí tvou pozemskou vlast.*

*On v každé době a v každý čas
pomoci chce tobě, slyší tvůj hlas.*

K. Šp.

ze světa i z domova

K VÝROČÍ SMRTI MISTRA J. HUSA

měl biskup církve čs. husitské, dr. Rudolf Medek, v Betlémské kapli kázání, ze kterého vyjímáme:

„Co si můžeme dnes z Mistra Jana vzít, čím je nám blízký i přes dála-vu staletí, která nás dělí od času, kdy odtud vycházela jeho zápalná slova?“

Na prvním místě je to láska k Božímu slovu a ochota se tomuto slovu podřizovat. Autorita bible, jako pramene Božího slova, nebyla jen vnější. Hus a jeho věrní měli k bibli vroucí vztah úcty a lásky. Hledali v ní slova potěšení. Zákon Boží byl jim rádcem, vůdcem i oporou v životě. Nadevšecko si vážili evangelia o Pánu Ježíši Kristu, Spasiteli a Vykupiteli. Bible se stala skutečně národní vychovatelkou a je nám ctí, že ze všech zemí světa jediné naše vlast byla nazvána „zemí bible a kalicha“. O nás se říkalo, že „husitská tábá zná bibli lépe, než kněz“, u nás se poprvé na celém světě tiskla bible (roku 1488) a bylo to opět dědictví Husovo, že i tak velký nepřítel, jakým byl jezuita Koniáš, nazval naši zemi „vlastí písmáků“ a že naši otcové, když po Bílé hoře odcházeli do vyhnanství, nevzali s sebou často nic jiného, nežli jen bibli Kralickou. Jak veliký je to pro nás závazek, a jak bychom si měli vážít toho, že máme po staletích nový ekumenický překlad bible a že si v něm můžeme číst a čerpat z něho stejnou sílu, jakou z bible čerpali ti, na jejichž místě tu dnes stojíme!

Na dalším místě si můžeme od Husa a jeho betlémských posluchačů vzít pozornost k rodinnému životu. My máme dnes problémy s našimi dětmi a s naší mládeží, protože rodinný život je v úpadku. Tehdy však husitská rodina byla pokračováním sboru. V rodině se v malém měřítku dělo totéž, co ve sboru. Konaly se domácí pobožnosti, četlo se a vykládalo se při nich slovo Boží, byly zpívány církevní písně a celá rodina žila modlitebním životem. Děti a mládež vyrůstaly v tomto duchovním prostředí a odnášely si odtud spolehlivý základ pro životní zápasy a pokušení. Za 500 let se jistě mnoho změnilo, ale příklad odpovědnosti za přítomnost i budoucnost církve, za opravdový život víry v celé rodině, ten zůstává a volá k našemu svědomí.

To je pro nás velkým mravním závazkem a my jsme k tomu povoláni, abychom se řídili slovy Písma: „Mějte v paměti ty, kteří vás vedli

a kázali vám slovo Boží. Myslete na to, jak dovršili svůj život, a následujte je ve víře!“ (Žid 13,7).

POZVEDÁME SKLENICI NA ZDAR DESETILETÍ VODY

Valné shromáždění OSN vyhlásilo desetiletí 1981—1990 za desetiletí vody. Má být proveden velký mezinárodní program, který by zajistil všem obyvatelům země dostatek pitné vody do konce osmdesátých let. Program vychází z hrozivého poznatku, že dnes již více než 50 % byvatel naší planety nemá po ruce dostatek pitné vody. Je třeba vynaložit velké úsilí, aby se situace dále nezhoršovala, ale naopak, aby bylo dosaženo cíle, který stanovilo Valné shromáždění OSN. Není situace ještě horší, pokud jde o „vodu života“? Ježíš Kristus řekl: „Každý, kdo pije tuto vodu, bude mít opět žízeň, kdo by se však napil vody, kterou mu dám já, nebude žíznit navěky. Voda, kterou mu dám, stane se v něm pramenem vyvěrajícím k životu věčnému“ (Jan 4, 13.14).

ARCHEOLOGICKÝ OBJEV V GÁZE

Izraelská archeoložka Trude Dotham pracuje na vykopávkách v okolí města Gázy již od r. 1972. Uskutečnila celou řadu velmi pozoruhodných objevů. Během vykopávek v sezóně 1980—81 její výprava odkryla základy velké egyptské rezidence o 15 místnostech ze 14. stol. před Kr. Tímto objevem prokázala, že v předpokládané době Exodu měli Egypťané v této oblasti vliv. Možná, že přítomnost Egypťanů na území Palestiny byla jedním z důvodů, proč Izraelité nešli z Egypta do zaslíbené země nejkratší pobřežní cestou, ale mnohem delší a náročnější cestou pouště.

ZLATÁ MEDAILE Z BIBLICKÉ SOUTĚŽE

Pátou mezinárodní biblickou soutěž v Jeruzalémě vyhrál letos opět soutěžící z Izraele. Zlatou medaili ovšem dostal také účastník finále, člen církve adventistů s. d. Francisco Evas De Ponto z Brazílie. Mezi dvánácti účastníky finále byli tři adventisté, jedna sestra z Dánska, jeden bratr z Filipín a již jmenovaný bratr z Brazílie.

Bratr F. E. De Ponto získal ve finále stejný počet bodů jako vítěz, proto dostal také zlatou medaili. O vyhlášení absolutního vítěze však rozhodl bodový zisk z předcházejících kol soutěže.

V pěti biblických soutěžích, které se v minulosti konaly, je to už podruhé, co adventista získal nejvyšší metu. Před několika lety se stal vítězem adventista z Austrálie, br. Mitchel.

POMOC DĚTEM Z ROZVOJOVÝCH ZEMÍ

Adventistická univerzita Loma Linda v Kalifornii zahájila program pomoci dětem z rozvojových zemí, které potřebují složité a nákladné operace srdce. Chirurgové a celý zdravotnický personál nabídl, že bude zdarma operovat a ošetřovat děti z chudých zemí světa, které trpí srdečními chorobami a skutečně potřebují tento druh lékařské péče. Zájem je tak velký, že musela být vytvořena zvláštní nadace, aby mohly být uspokojeny všechny požadavky. Jako první využila tuto možnost devítiletá dívka z Koreje Jeon Suk Kang. Podle názoru lékařů měla naději žít nejdéle ještě dva roky. Přijela do Loma Lindské univerzity v září 1979 a podrobila se třem těžkým operacím. Dnes je už zpátky doma, šťastná, že může žít jako ostatní zdravé děti.

200 LET OD ZALOŽENÍ PRVNÍ NEDĚLNÍ ŠKOLY

Loni uplynula dvě století od doby, kdy byla založena první nedělní škola pro děti v Gloucestru v Anglii v roce 1780. Iniciátorem nového zařízení byl Robert Raikes. Díky této instituci se s učením bible seznámily statisíce dětí z protestantských rodin na celém světě.

Církev adventistů převzala více než před sto lety tuto myšlenku a upravila ji pro své podmínky. Naše sobotní škola nedává jen možnost k vyučování dětí biblických pravdám, ale je to předně vzdělávací

instituce pro všechny členy církve. Každý týden se biblického studia v sobotní škole účastní na světě přes 3 milióny lidí.

STÁLE MĚNĚ KOSTELŮ VE VELKÉ BRITÁNII

Ve Velké Británii musejí každým rokem uzavřít řadu kostelů i jiných církevních budov, protože nejsou nijak využívány. V letech 1960 až 1970 bylo uzavřeno tři tisíce metodistických kostelů a modliteben. Ve Skotsku dnes není v provozu ani jediný kostel, který byl otevřen po roce 1900. V letech 1969–1977 bylo uzavřeno 639 kostelů anglikánské církve, z nich bylo 176 asanováno. Od roku 1945 uzavřeli v Anglii již přes 1000 anglikánských kostelů. Některé opuštěné církevní budovy byly přestavěny pro jiné účely. Jeden kostel v Manchesteru byl přestavěn na výcvikové středisko pro psy. Jiný kostel v Glasgowu byl přestavěn na psychiatrickou léčebnu. Z jiných kostelů se staly laboratoře, sportovní zařízení apod. V jednom případně byl dokonce původní kostel přestavěn na restauraci.

ROZŠIŘOVÁNÍ BIBLÍ

Co do počtu rozšířených biblí ve vztahu k počtu obyvatelstva v roce 1979 dosáhlo prvního místa Norsko. Mezi 4 milióny obyvatel bylo rozšířeno 99 tisíc výtisků bible. Tajemník norské biblické společnosti B. Mathisen však říká, že je třeba vykonat ještě velký díl práce, aby lidé zakoupené bible opravdu četli a měli z nich užitek.

Nejvíce biblí rozšířila ve své historii Americká biblická společnost. Od svého založení v roce 1916 rošířila více než 3 miliardy biblí. V roce založení to bylo pouze 6 tisíc výtisků, loni již přes 250 tisíc.

50 000 NÁVŠTĚV DENNĚ

Naši knižní evangelisté navštíví na celém světě denně přes padesát tisíc rodin. Každý ze 6 tisíc registrovaných knižních evangelistů vykoná denně průměrně 9 návštěv. To představuje 324 tisíc návštěv týdně a na 16,2 miliónu návštěv ročně. Práce knižních evangelistů je vyčerpávající a vyžaduje velkého sebezapření. Bratr Carcich, bývalý tajemník z Generální konference, o nich výstižně řekl: „Až bude Pán dávat jednou svým věrným koruny vítězů ozdobené hvězdami, pak ty nejkrásnější jistě održí knižní evangelisté.“

SVĚDOMÍ

*Svědomí
přichází potichu —
však nedá klidně spát.
A tolik,
tolik bolí.
Jemu se nedá —
jak lidem — třeba lhát,
nebo snad umlčet je
za cokoli.
Svědomí
když šeptá,
nemáš klid
a na rtech hořkne smích.
Nakonec člověku
se nechce vůbec žít ...
Co příčinou je?
Vlastní hřích.
Však hluboko na dně
toho svědomí
maličká jiskra hoří.
Svědomí totiž
jiný úkol má,
než jenom bolet a bořit.
Svědomí —
to má k Tomu přivádět,
jenž bolest utiší ...
Pak tři prostá slova
vysloví tvůj ret:
Odpusť, můj Ježíši!*

V. G.

JAK ZÍSKAT JABLKA?

Kdysi v jednom městě vyhlásili soutěž o nejkrásnější a nejlepší jablko. Vítězi byla slíbena hodnota cena. Pořadatelé rozeslali oznámení o podmínkách soutěže. Někteří lidé se o jablka vůbec nezajímali, a proto oznámení o soutěži zahodili a na všechno zapomněli. Ale bylo dost i takových, kteří přemýšleli o tom, jak získat jablko, které by mohlo v soutěži zvítězit.

Pan Tomšík byl řezbář. Našel si pěkný kus lipového dřeva a jablko vyřezal. Mělo opravdu pěkný tvar a když je dobře vyleštil a natřel, vypadalo úplně jako pravé. Paní Janáčková běžela do města, nakoupila dostatek různobarevné příze a svoje jablko uháčkovala. Nevypadalo sice přesně jako jablko, ale když jste si je dobře prohlédli, pochopili jste, co má tvar představovat. Jiní lidé vyráběli svá jablka z umělých hmot, někteří dali přednost keramice nebo sklu.

Velmi málo bylo těch, kdo pečovali o jabloně a vytírali ty nejkrásnější plody svých zahrad.

Pak nastal den soutěže. Na stole leželo mnoho jablíček. Všechna byla na pohled velmi krásná, ale jakmile chtěla porota poznat kvalitu ovoce, objevila všechny napodobeniny a vyloučila je ze soutěže.

Chceš-li získat opravdová jabl-

ka, musíš najít nebo zasadit jablonoň. Podobně, chceš-li získat pravé ovoce křesťanského života, musíš se stát skutečným křesťanem. Jablonoň rodí jablka, protože je jabloní. Žádný strom neplodí jablka proto, aby se mohl jabloní stát. Křesťan koná správné věci, protože je křes-

ťanem, nikoli proto, aby se jím mohl stát. O hodnotě rozhoduje to, co je uvnitř. Nemá smysl měnit jen vnější věci. Bůh chce změnit naše srdce, naši povahu. Vnější se pak změní zcela zákonitě. Chceš-li získat pravé ovoce, musíš pěstovat jablonoň, nikoli vyrábět jablka.